

Täysistunto

Tiistai 15.3.2016 klo 13.59—17.06

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelun aloittaa ministeri Berner, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.00 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! (Hälinää — Puhemies koputtaa) Käsiteltävänä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta. Eduskunnan käsittelyyn tuodaan nyt hanke, jolla puretaan postimarkkinoiden sääntelyä ja parannetaan posti- ja jakeluyritysten kilpailukykyä. Hallitusohjelman mukaisesti olemme valmistelleet postilain kokonaisuudistusta, jonka ensimmäinen osa tämä esitys on. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Hanke on jaettu kahteen osaan siten, että tässä ensimmäisessä osassa esitetään luovuttavaksi nykyisen kaltaisesta valtioneuvoston myöntämiin postilupiin perustuvasta järjestelmästä ja siirryttäisiin ilmoituksenvaraiseen järjestelmään. Ilmoituksenvarainen järjestelmä on tuttu jo televisio- ja radiotoimialalta, joten tämä esitetty muutos olisi selkeä jatkumo viestintäpolitiikan lainsäädännön kehittämisessä.

Hallituksen esityksessä keskeisin asia on siirtyminen nykyisestä hallinnollisesti raskaasta, valtioneuvoston myöntämiin postitoimilupiin perustuvasta järjestelmästä kevyempään ilmoituksenvaraiseen järjestelmään. Esityksen tavoitteena on madaltaa potentiaalisten postiyritysten alalle tulon esteitä sekä luoda edellytyksiä uudennaiselle postiliiketoiminnalle. Esityksen tavoitteena on lisäksi yksinkertaistaa hallinnollisia prosesseja sekä vähentää postiyritysten ja viranomaisten hallinnollista taakkaa. Postimarkkinoiden alalle tulon esteiden madaltaminen saattaisi osaltaan vaikuttaa myös sanomalehtiyhtiöiden toimintakyvyn parantumiseen, sillä lehtiyhtiöt voisivat jakaa kirjeitä oman lehtijakelunsa yhteydessä. Siten postimarkkinoiden avaaminen loisi edellytyksiä osaltaan myös laadukkaan kotimaisen sisällön säilymiselle, sillä jakelukustannukset muodostavat lehtiyhtiöille merkittävän kulu-
luerän.

Lakiteknisesti esityksessä ehdotetaan muutettavaksi koko nykyisen postilain 2 lukua. Kyseisen luvun pykälät esitetään muutettavaksi siten, että ne vastaavat uutta ilmoitusmenettelyä. Ilmoitusmenettely toimisi siten, että toiminnanharjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä ilmoitus Viestintävirastolle. Ilmoituksessa sen olisi annettava kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset yrityksen yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kuvaus harjoitettavasta toiminnasta. Esityksen mukaan ilmoituksessa annettuihin tietoihin vaikuttavista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

toiminnan muutoksista ja toiminnan lopettamisista olisi viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle.

Haluan korostaa, että esityksen mukainen voimassa olevasta toimilupajärjestelmästä luopuminen ei vaaranna yleispalvelun tai postinsaajan asemaa. Esityksellä ei myöskään ole vaikutusta kirjesalaisuuden toteutumiseen, sillä kaikkia postiyrityksiä velvoittavat postilain kirjesalaisuutta ja vaitiolovelvollisuutta koskevat säännökset. Tämän lisäksi (Hälinää — Puhemies koputtaa) katsoimme parhaaksi sisällyttää esitykseen kaksi velvoitetta, jotka ennen sisältyivät postitoimilupien ehtoihin, eli postiyrityksen velvollisuus merkitä lähetyksensä siten, että ne ovat tunnistettavissa ja erotettavissa muiden postiyritysten vastaavista lähetyksistä, sekä velvollisuus järjestää palvelu virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamista varten kussakin ilmoittamassaan toimialueen kunnassa. Näillä velvollisuuksilla turvataan luottamuksellisen viestin salaisuutta tulevassa monitoimijaympäristössä.

Arvoisa rouva puhemies! Esittelemälläni esityksellä on monia positiivisia vaikutuksia postimarkkinoiden kehitykselle. Tällä uudistuksella takaamme, että Suomen posti- ja pakettipalveluja tarjoavat yritykset toimivat eturintamassa kehittämässä uusia palveluja kaikille käyttäjäryhmille. Hallituksen esitys tuo tasapuoliset edellytykset kilpailulle — posti-liiketoimintahan on avattu kilpailulle jo vuonna 2011. Nyt siis on kysymys siitä, että luomme tasapuolisia mahdollisuuksia. Toimijat, jotka hakevat lupia, toimivat laajasti koko maassa, myös pienissä kunnissa, lähinnä lehtitalojen toiminta-alueiden mukaisesti. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. päivänä toukokuuta 2016. — Kiitos.

14.05 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Hallinnollisen taakan keventäminen on hallituksen norminpurkutavoitteiden mukainen muutos, joka poistaa merkittävästi markkinoille tulon esteitä. Esityksessä arvioidaan, että sääntelyn keventämisellä olisi tulevaisuudessa vaikutusta sopimusasiakkaiden lisäksi myös yksittäisten kuluttajahintojen alenemiseen. Viime vuonnahan Postin liikevaihto laski, mutta tulos ilman kertaluonteisia eria kääntyi voitolle. Liiketulosta paransivat kansainvälisestä rahtiliiketoiminnasta luopuminen, pakettipalveluiden kysynnän kasvu ja tuotannollisen toiminnan tehostamistoimenpiteet, joissa on onnistuttu tekemään säästöjä tavoitteiden mukaan.

Paperiposti on merkittävästi vähentynyt digiaikaan siirryttäessä. Sen lisäksi, että yhä enemmän lehtiä luetaan sähköisessä muodossa, myös perinteinen kirjeposti on vähentynyt. Kuluttajat eivät enää juuri lähettele kirjeitä tai kortteja, ja paperilaskutuskin on pikkuhiljaa siirtymässä sähköiseksi. On ihan selvää, että kysynnän väheneminen vaikuttaa palvelurakenteen muutoksena. Perinteinen posti on jo mukana monessa erilaisessa liiketoiminnassa, kuten kylmävarustelluissa pakettiautomaateissa ja vanhusten ruokatoimituksissa. Perinteinen postitoiminta vähentyy tällä hetkellä noin 10 prosenttia vuodessa ja on nyt noin 40 prosenttia Posti-konsernin liikevaihdosta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen mukaan postimarkkinoiden kilpailun edistäminen mahdollistaisi siten kuluttajille parempia, halvempia ja laadukkaampia postipalveluja tulevaisuudessa. Nykyisessä postilaissa valtionyhtiöllä on velvoitteita, kilpailijoilla ei juurikaan. Nyt kun lakia ollaan muuttamassa ja kilpailua avaamassa kaikilta osin, kenellä on velvoitteita, ja onko kenelläkään velvoitteita? Asia, joka tässä huolestuttaa, on se, miten käy syrjäseutujen, kun kilpailu on avoin. Kun rahan saa helpommalla kaupungeissa, niin palveleeko kukaan enää maaseudulla? Vaikeuksista huolimatta postinjakelun on oltava edelleen yhteiskunnan peruspalvelut kattava. Näin ollen vastuun postin kulkemisesta pitää olla edelleen valtiovallalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

Vaikka muuttuvassa maailmassa on Postikin muutosten edessä, on sen toiminnan oltava edelleen asiakaslähtöistä. Myös haja-asutusalueiden asukkaiden on saatava tasavertaisesti postinsa edelleen kohtuullisin kustannuksin vähintään viitenä päivänä viikossa. Nyt kun moni maakuntalehti on siirtynyt omaan jakeluun, maaseudun sorateillä ajellaan postin kanssa peräkkäin. Tämä ei ole tehokasta eikä viisasta, vaan tarvitaan yhteistyötä ja luovaa ajattelua. Posti varmaan jää edelleen maaseudulla tärkeäksi jakajaksi. Jotta palvelu olisi kustannustehokkaampaa, pitäisikö postilailla mahdollistaa kirjekäkelun ja esimerkiksi kotipalvelun samanaikaista toteuttamista?

Vaikka säästöjä pitää etsiä, ei voida päästää maaseutua tyhjenemään palveluiden puutteessa. Esille on tullut joitakin hyviä säästökohteita, kuten kerroskohtaisesta jakelusta luopuminen. Pienkerrostaloissa ja rivitaloissa on jo pitkät postilaatikkorivit — miksei näin voisi olla kaikissa kerrostaloissakin? Toinen huolenaihe on, pystytäänkö säilyttämään kotimainen postipalvelu. Sen lisäksi, että markkinat avautuvat suurille kansainvälisille yrityksille, Postinkin uusi yhteistyökumppani Anttila on siirtynyt saksalaisomistukseen.

14.10 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun ministeri Berner on paikalla, niin kiitos siitä, että tähän isoon uudistustyöhön on lähdetty. Kyse on kokonaisuudesta, ja yksi, mikä tässä varmasti huolettaa, on se, tullaanko tulevaisuudessa postin jakamaan koko Suomessa viitenä päivänä vai onko niin, että tarkoitus on, että Posti jatkaa viiden päivän jakelua ja muut voisivat tulla vain kahden tai kolmen päivän jakelulla. Tähän olisi mielenkiintoista kuulla ministeriltä vastausta.

Ja sitten kyllä tietysti on se meidän erikoisuus: se on hienoa palvelua, että posti tulee kivi-kerrostalon ylimmän kerroksen lattialle, mutta näin ei tapahdu missään muualla Euroopassa. Olisiko nyt syytä ainakin miettiä sitä, että uudet kerrostalot rakennettaisiin niin, että EU:n laajuinen alakertajakelu mahdollistettaisiin? Se olisi yksi askel siihen, että kirjekäkelukin pystyttäisiin turvaamaan kohtuuhintaiseen jakeluun ympäri Suomen.

Puhemies Maria Lohela: Täällä on nyt useampia edustajia, jotka käyvät keskusteluja ja seisoskelevat käytävillä debatin aikana. Pyydän siirtymään, jatkamaan niitä keskusteluja jossakin muualla, niin ei tule epäselvyyttä siitä, ketkä ovat pyytäneet puheenvuoroja.

14.11 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postillahan on lähes 400 vuoden historia kansalaisten palvelijana Suomessa. Sain olla mukana 2004 uudistamassa silloista postipalvelulakia, joka oli mullistava. Silloin avattiin kilpailu periaatteessa, mutta se avattiin niin, että ei hyväksytty kermankuorintaa. Silloin muistan, että viestintävaliokunta oli yksimielinen, hallituspuolueet ja oppositio olivat täysin samaa mieltä. Nyt tässä ensimmäisessä vaiheessahan ei vielä oteta kantaa näihin jakeluvaihtoehtoihin, mutta voitteko te kuitenkin kertoa ja luvata eduskunnalle, että tästä kansalaisten tasavertaisesta palvelusta, viisipäiväisestä jakelusta, haja-asutusalueiden huomioimisesta postinjakelussa, pidetään loppuun asti kiinni, niin kuin viestintävaliokunta piti vuonna 2004 ollessaan yksimielinen?

14.12 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse olin myös 2004 tuota postilakia tekemässä, ja silloin nimenomaan kysymys oli siitä, että kermankuorijat eivät valtaisi markkinoita, ja tämä on tietysti ihan aiheellinen kysymys. Toisaalta voi sanoa niin, että tällä menolla nyt kyllä näyttävät maaseudulta loppuvan joka tapauksessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

Postin palvelut, jos tällä menolla mennään, että sähköposti ja sosiaalinen media ja digilehdet vähentävät jakelua, ja jotakin on tehtävä. Siinä mielessä tämä uudistus, mikä syksyllä nyt tulee sitten esille, on väistämätön. Se, mitä nyt käsitellään, on tietysti tämä hallinnollisen taakan vähentäminen ja tästä hallinnollisesta järjestelmästä tuonne ilmoitusjärjestelmään meno, ja tosiaankin nyt valmistellaan vasta tätä isompaa uudistusta.

Mutta kysyisin myös ministeri Berneriltä, miten me takaamme tulevaisuudessa myös Postin mahdollisuuden toimia siinä kilpailukentässä, jossa ehkä yksityiset firmat haluavat mieluummin jakaa siellä, missä väestöä on paljon, ja miten me takaamme sen, että myös tuolla maaseudulla, haja-asutusalueella Posti toimii ainakin sen kolme päivää viikossa.

14.13 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jo käytetyt debatussa olevat puheenvuorot ovat erittäin asiaan liittyviä ja kuuluvia, mutta haluaisin ministeri Berneriltä kysyä, oletteko pohtinut sitä, voidaanko toimintoja yhdistämällä myös velvoitteita todellakin siirtää myös niille yrityksille, jotka tulevat tähän kenttään, koska on selkeästi nähtävissä, että ne yritykset, jotka tulevat tälle markkinalle, toimivat kilpailukynsä rajoilla niin, että ne haluavat tehdä alimitoitettuja työehtosopimuksia ja siten hakevat itselleen hyötyä siinä markkinassa, jota nimenomaan Posti hoitaa sillä omalla velvoitteellaan. Voimmeko me todellakin velvoittaa niin, että kermankuorintaa ei tule tapahtumaan?

14.14 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, kun nyt tällä hetkellä on ollut ongelmia siinä, että posti ei ole tullut ajallaan vaan on tuonut esimerkiksi laskuja ihmisille haja-asutusalueelle siten, että laskujen eräpäivä on ennättänyt jo mennä ennen kuin se lasku sinne postilaatikkoon kolahtaa, niin jos tällainen kehitys jatkuu eteenpäin jo tässä tilanteessa, niin kuka vastaa siitä, että asiakas ei saa Postin kuljettamaksi jätettyä asiakirjaa tai laskua siihen päivämäärään mennessä kuin se pitäisi hänellä olla? Tähän saakka me olemme tottuneet siihen, että jos tänään pannaan postiin, niin se on huomenna tai viimeistään ylihuomenna laatikossa, mikäli ei oteta viikonloppua huomioon, mutta jos postin kulku kestää nyt kaksi viikkoa, niin mitähän se mahtaa sitten pisimmillään olla tulevaisuudessa?

14.15 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin monista puheenvuoroista on kuultu, tällä toimilupajärjestelmästä luopumisella saattaa olla vaikutuksia yleispalveluntarjoajaan. Ja jos kilpailu taajama-alueilla kiristyy ja yleispalvelutoimija on ainoa postiyritys, joka joutuu toimittamaan postilähetyksiä myös vaikeakulkuisille alueille ja haja-asutusalueille, nyt markkinoiden avautumisen myötä osa suurkirjieriä koskevasta palvelusta siirtyisi todennäköisesti yleispalveluntarjoajalta muille postiyrityksille. Jos näin tapahtuu, johtaisi se yleispalveluntarjoajan osalta volyymimenetyksiin. Kysyisin ministeriltä: Miten tämä vaikuttaa postiin, ja mitä ministeri arvioi, käykö niin, että Postille jää vain kannattamattomat yksityiskirjeet ja syrjäseudun jakelu? Jos näin käy, kuka maksaa nämä tulevaisuudessa, jos Posti ei saa muusta toiminnasta riittäviä tuloja?

14.16 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa. Tunnetusti Postin avaaminen kilpailulle on hyvinkin sensitiivinen asia, koska kannattamattomat palvelut ja kannattavat palvelut joutuvat helposti törmäyskurssille. Tässä tietysti tämä julkisen palvelun velvoite tai yleispalvelu ja sen säilyminen osana tätä kokonaisuutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

ovat avainasemassa. Kysyisin oikeastaan lyhyesti ja ytimekkäästi: miten ministeri arvioi, että tämä pöydällä oleva esitys vaikuttaa saariston postikuljetuksiin?

Hur bedömer ministern att lagförslaget påverkar posttransporterna i skärgården?

14.17 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä Itä-Lapissa Savukoskella on nytten pari viikkoa eletty mielenkiintoista aikaa. Nimittäin monessa talossa on jännitetty iltaisin, kumpi tulee ensiksi: Kymmenen Uutiset vai posti? Nyt sitten Postilla ovat todellakin lähteneet menemään yt-menettelyt, joissa on esimerkiksi meidän alueellamme menty siihen, että pyritään omalla henkilöstöllä hoitamaan kaikki työt, ja tämä ei ole todellakaan ainakaan tällä hetkellä onnistunut.

Meidän alueellemme posti tarkoittaa sitä, että samalla jakelulla ovat sekä kirjeet että lehdet. Toivottavasti se myöskin jatkuu, että me saamme ne edes kerran päivässä. Postilla ei myöskään ole nyt eikä varmasti jatkossakaan kilpailijoita. Nyt sitten kysyn ministeriltä: miten tämän kilpailun kiristyessä varmistetaan, että Posti pystyy hoitamaan edes tämän minimivelvoitensa näillä syrjäisimmillä syrjäseuduilla?

14.18 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postin kulku puhuttaa tällä hetkellä kansalaisia ja yrityksiä ihan päivittäin. Mielestäni eduskunnan kuuluu saada tietää, miksi posti kulkee niin usein myöhässä eikä Postin johto korjaa tilannetta. Valtionyhtiönhan tulee palvella kansaa ja yrityksiä, ja postilain mukainen perustehtävä on jakaa postia, mutta tästä Posti ei ole välittänyt kahteen vuoteen.

Epäilykseni on, että itse aiheutettuja ongelmia lakisääteisessä tehtävässä käytetään perusteluna tehtävien muokkaamiseksi uudelleen. Posti on kertonut haluavansa pienentää viisipäiväistä jakeluvelvoitettaan, ja tähän eduskunta ei saa mielestäni suostua. Muutoin meille käy niin, että keskustavetoisen hallituksen jäljiltä Suomessa eivät kulje junat eikä posti. (Puhemies koputtaa) Kysynkin ministeriltä: kuinka tässä... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

14.19 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hyvä ja ajankohtainen aihe juurikin sen takia, että jo aikaisempien päätösten vuoksi postitoiminnan kilpailu on avautunut ja nähdään jo, minkälaisessa tilanteessa Posti tällä hetkellä on, eikä se pysty suoriutumaan tehtävistään sen takia, että näitä velvoitteita on enemmän Postilla kuin muilla yrityksillä. Näissä pakettipalveluissa ja muissahan tämä näkyy jo vahvasti.

Kysyisin ministeriltä nimenomaan tästä reilun kilpailun lisäämisestä, mitä halutaan viedä eteenpäin. Kilpailuhan on sinänsä hyvää, ja se yleensä tuo hintoja alemmaksi ja auttaa kansalaisia siinä palveluitten vaihtoehtojen valitsemisessa, että näitä vaihtoehtoja olisi, mutta sitten tulee yrityksille tämä byrokratia ja muu. Kyllähän näissä sitten pitää olla reiluja, että sinänsä nämä esteet, mitä tälle yritystoiminnalle tulee, ovat samalla tasolla kaikille eivätkä niin kuin nyt, että Postille nämä ovat erityisen isot ja muut pääsevät helpommalla.

14.20 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Taavitsainen sanoi, että me olemme tässä useamman vuoden seuranneet tätä tilannetta, mitä Postin osalta on tapahtumassa, ja kyllä siellä ihan SDP:n ministereitäkin on ollut sinä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

aikana, kun tätä Postin kilpailutusta on avattu ja näin. Että ei se ihan mene pelkästään keskustan piikkiin.

Mutta minusta on hyvä, että ihan yli puoluerajojen me olemme siitä huolissamme, miten tosiaan Posti pystyy täyttämään yleispalveluvelvoitetta ja miten sitä voitaisiin myös joustavoittaa ja helpottaa. Minusta edustaja Heinonen toi hyvin esille tämän kerrostaloasian esimerkiksi: onko tarpeen, että jokaiseen luukkuun jaetaan erikseen postia, vai olisiko se niin eurooppalaiseen tyyliin, että se on siellä talojen edustalla laatikoissa, ja tämä joustavoittaminen sillä tavalla? Siinä mielessä myös lehtien osalta täytyy sanoa, että jos lehti tulee myöhään illalla maaseudulle, niin olisiko niin, että jopa ihan yhteiskunnan tukemana pitäisi olla mahdollisuus lukea digilehteä, niin että ihmiset pystyisivät lukemaan aamulla ennen töihin lähtöä lehden.

14.21 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On äärimmäisen tärkeätä, että nyt eduskunta antaa selkeän viestin siitä, että postipalvelut pitää turvata koko maassa tasa-arvoisesti. Kun näitä muutoksia on aikaisemmin tehty, kilpailua avattu, on ollut erittäin tärkeätä se, että yksityiset toimijat eivät pääse kermankuorintaan, koska kun näin tapahtuu, niin se eittämättä merkitsee Postin kuihtumista, koska sen pitää joka tapauksessa hoitaa nämä yleisvelvoitteet kaikkialla Suomessa. Tästä on pidettävä kiinni, ja se lähtökohta on se, että viitenä päivänä viikossa posti kulkee.

Pohjois-Karjalassa ollaan oltu äärimmäisen järkyttyneitä viimeisen vuoden aikana niistä suunnitelmista, joita Postilla on ollut. Siellähän ei ole ollut enää yhtään vakinaista postitoimipaikkaa koko maakunnassa viime helmikuun jälkeen. Tämä on aiheuttanut äärimmäisen paljon huolta ihmisten keskuudessa.

14.22 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on moneen kertaan esitetty huoli kansalaisten yhdenvertaisuuden säilymisestä, yhdenvertaisista palveluista koko maassa ja siitä, miten me oikeasti käytännössä pidämme koko Suomen asuttuna myös tulevaisuudessa. Nämä ovat niitä isoja kysymyksiä, joiden äärellä jälleen kerran olemme. Yksi esimerkki oli VR:n toiminta, raideliikenne, joukkoliikenne: kun se harvenee, niin ihmiset joutuvat muuttamaan lähemmäs palveluita, lähemmäs kasvukeskuksia — kun palvelut näivettyvät, poistuvat, lakkaavat olemasta. Olisin kysynyt ministeri Berneriltä: onko tehty laajempaa selvitystä siitä, vuosituhannen alusta alkaen jos laskeetaan, että kun yli 8 000 työntekijällä on Postin työntekijöiden määrä vähentynyt, niin kylä lähän tälläkin postinkantoon jonkunlainen vaikutus täytyy olla? Ja toinen kysymys: miten tämä jakeluvelvoite tulee säilymään, koska se on äärimmäisen tärkeää, että posti kulkee? Täällä on jo huolestuttavia kommentteja kuullut ympäri Suomen, tai tuolta Lapin perukoiltakin, että ei se posti sitten kuitenkaan kulje, vaikka pitäisi ja siitä yleispalveluvelvoite on olemassa.

14.23 Ari Jalonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos nyt olen oikein ymmärtänyt, niin tässä kohtaa ei kuitenkaan raideliikenteestä päätetä.

Minä haluaisin kysyä sen asian, että miten — kun nyt täydennetään tätä aikaisempaa kilpailunavaamispäätöstä — tässä yhteydessä varmistetaan se, että meillä on ylipäättänsä suomalainen Posti tulevaisuudessa, koska postiliikenne on muuttunut niin radikaalisti ja pakettipuolella on jo kilpailua, kirjepuolta ei niinkään ole enää olemassa, joten tämä koko ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

kenne on muuttunut niin paljon. Miten taataan se, että meillä on ylipäänsä suomalainen Posti?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Berner, 3 minuuttia, sen jälkeen jatketaan tätä keskustelua.

14.24 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä on nimenomaan kyse siitä, että jo aikaisemmin avattu kilpailu pystytään nyt myös tasapuolisesti huolehtimaan. Posti itse on ottanut kannan, että se ei vastusta kilpailua, kunhan se on oikeudenmukainen ja tasapuolinen, ja siihen pyritään nimenomaan tällä ykkösvaiheen postilain muutoksella pääsemään.

Tavoitteena tässä on myöskin huolehtia siitä, että nimenomaan syrjäseuduille syntyisi uusia palveluita. Tässä ovat ennen kaikkea pienet yritykset hakeneet postitoimilupia, ja ne ovat hyvinkin alueellisia, hyvin pitkälti sellaisia, jotka vastaavat alueellisen lehden jakeluympäristöä.

Postilain kakkosvaiheessa on sitten tarkoitus ottaa kantaa jakeluvaihteisiin ja muihin postilain uudistamisen mahdollisuuksiin. Tässä yhteydessä on myös syytä pohtia, voidaanko postin yhteydessä toimittaa myös muuta, kuten edustaja Mäkipää omassa puheenvuorossaan pohdiskeli.

Sen lisäksi kysymyksessä on myöskin Postin näkökulmasta noin 5 prosenttia Postin koko liiketoiminnasta. Ei siis puhuta Postin kannalta merkittävästä muutoksesta, vaan kysymys on ennen kaikkea siitä Postin jakeluvaihteen piirissä olevasta toiminnasta, joka koskee tänä päivänä vain kirjeitä.

Kysymyksen, kuka vastaa siitä, onko posti myöhässä: Viestintävirasto on valvova viranomainen, joka sitten ottaa ja valvoo, että postilakia noudatetaan. Sen sijaan liikenne- ja viestintäministeriössä ei ole Postin omistajaohjausta, elikkä siitä näkökulmasta emme ohjaa Postin sisäistä liiketoimintaa, vaan vastaamme nimenomaan postimarkkinoiden toimivuudesta.

Tästä näkökulmasta oma tahtotilani on se, että meillä syntyy mahdollisuus uuteen yrittäjyyteen, meillä syntyy mahdollisuus paikallisiin palveluihin, meillä syntyy mahdollisuus alueelliseen kehittämiseen ja meillä syntyy aidosti myöskin mahdollisuus nimenomaan lehtitalojen osalta jaella lehtien rinnalla myös muuta postia. Se, että meillä posti joka tapauksessa on kilpailun kohteena, ei ole enää tässä vaiheessa kysymyksessä, vaan posti on avattu kilpailulle jo vuonna 2011. Omasta näkökulmastani tässä vaiheessa postilakia on nimenomaan kysymys nyt siitä, että se, miten on ajateltu, että saadaan tämä markkina syntymään, mahdollistetaan nyt aidosti ennen kaikkea pienille ja keskisuurille yrityksille.

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan debattia.

14.27 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Posti ja erityisesti sen työntekijät ovat viime vuosina olleet sellaisen myllytyksen kohteena, että toki täällä tänään olisi ollut hyvä olla myös omistajaohjauksesta vastaava ministeri. Mutta jos nyt katsotaan tätä ensimmäistä vaihetta, niin kyllähän tässä nyt luovutaan siitä kokonaisvaltaisesta yhteiskunnallisesta harkinnasta, joka valtioneuvostossa on ainakin tähän asti ollut tarpeellisuutena, että tehdään. Kuka harkitsee tämän laaja-alaisesti jatkossa, kun tulee tällainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

ilmoitusmenettely? Sitten vielä: miten kompensoidaan se viisipäiväinen jakeluvelvoite, jotta kilpailu voisi olla aitoa? Tästäkin olisi hyvä keskustella.

Mutta isoin kysymys on varmasti se kakkosvaiheen viiden päivän jakelu. Muistuttaisin tässä kohtaa, että jokainen eduskuntaryhmä on PAUn Reitti-lehdessä ennen vaaleja sanonut kannattavansa viisipäiväistä jakelua. Me olemme nyt tässä jo tottuneet siihen, että ennen vaaleja on sanottu yhtä ja sitten vaalien jälkeen on toimittu toisin. Olisi hyvä kuulla, pitääkö tämä paikkansa edelleen.

14.29 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten ministeri Berner kertoi, jo vuonna 2011 voimaan tulleella postilailla postitoiminta avattiin kilpailulle. Nykyään postitoiminnan harjoittamisen edellytyksenä on valtioneuvoston myöntämä toimilupa, jossa määritellään nuo ehdot. Madaltamalla nyt alalle tulon kynnystä siirtymällä ilmoituksenvaraiseen järjestelmään luodaan potentiaalisille postiyrityksille, myöskin uusille, edellytykset aloittaa postitoiminta ja mahdollistetaan uusien palveluiden syntyminen myös tulevaisuudessa, ja se on tärkeää.

Itse haluaisin kylläkin nostaa asiakasnäkökulman keskeiseen rooliin tässäkin asiassa, että koko maassa pystytään turvaamaan postipalvelut myös tulevaisuudessa. Tämä hallituksen esitys mahdollistaa nyt sen ja uusien toimijoiden alalle tulon, ja sitä kautta voidaan myöskin postipalveluita kehittää erilaisiin muotoihin ja rakentaa siitä uusia palvelualoja. Uskon, että tämä lisää myöskin yrittäjyyttä.

14.30 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan luonnollisesti, että jokainen saisi postia jokaisena arkipäivänä ja mielellään jotain muutakin kuin laskuja, mutta realiteetit kannattaa kuitenkin muistaa. Vuodesta 2000 tähän vuoteen meidän kirjepostistamme on hukkunut kolmannes, 900 miljoonasta kuoresta 650 miljoonaan kuoreen, ja määrä on edelleen laskeva. Silloin tietysti tämä viiden päivän jakeluvelvoite koko maahan tarkoittaa sitä, että kuoresta joudutaan maksamaan koko ajan isompaa hintaa. Kysyisin tämän yhtälön perään: minkälaisena, ministeri Berner, te näette sen, että jos nämä velvoitteet pidetään kaikki ennallaan — mitä tietysti kaikki toivovat, ja vielä sitä, että tulisi muutakin kuin laskuja — niin mitä se kirje maksaa, jos hetken päästä jaetaan enää 200 miljoonaa kirjettä vuodessa? Ja toivoisin, ministeri, teiltä myös vastausta siihen, että jos me kerrostaloasujat — itsekkin olen sellainen — tulisimme sen verran vastaan, että me kipittäisimme hakemaan (Puhemies koputtaa) alhaalta, helpottaisimme tämän verran, niin olisiko se yksi keino.

14.31 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä on suuri vaara, että ylevien ja hienojen tavoitteiden taakse unohtuu tavallinen ihminen, hänen palveluitaan karsitaan, eikä pelkästään syrjäseuduilla, haja-asutusalueella, maaseudulla, niin kuin vaara on, jos annetaan kermankuorijoille liikaa tilaa. Mutta yhtäältä näen ongelmallisena sen, että unohdetaan myös Postin osaavat työntekijät. Ei ole ollenkaan merkityksetön asia, että Postissa on ammattitaitoista väkeä, ei niitä hommia kuka tahansa voi tehdä. Esimerkiksi tämmöinen läheisyys ja tuttuus, ei pelkästään maaseudulla, haja-asutusalueella vaan myös kaupungeissa, on merkityksellinen asia ja auttaa tavallista asiakasta. Jos on esimerkiksi muutettu, niin hyvin usein se postinjakaja tietää kyllä vähän asioita eteenpäin. Tämmöiset ovat huomioitavia asioita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

14.32 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näitä samoja asioita kuin edustaja Kivelä me täältä opposition puolelta myös kyselemme. Postipalveluilla on erinomaisen tärkeä merkitys tavallisille ihmisille: ne jäsentävät arkea, tuovat sitä turvallisuudentunnetta, viitenä päivänä viikossa. Ja täytyy muistaa, että kaikilla kansalaisilla ei suinkaan ole vielä edellytyksiä tai valmiuksia esimerkiksi sähköpostin käyttöön, jolloin sitä perinteistäkin kirjepostia täytyy vielä sekä saada että perille tuoda. Nyt valtioneuvostolla on kyllä poikkeuksellisen iso vastuu linjata kansalaisten yhdenvertaiset postipalvelut ja tämän yleispalvelun tulevaisuus.

Nyt täytyy, ministeri, kysyä, kun te mainitsitte, että tavoitteena on, että markkinoitten avaamisessa pääsee nimenomaan uusia paikallisia yrittäjiä markkinoille ja sitä varten otetaan käyttöön tämä ilmoitusmenettely, että onko se järkevää. Turvaako se aivan varmasti toimivat markkinat? Mitä haittaa siitä olisi, että tehtäisiin uusien toimijoiden osalta kunnonlinen ennakkoarvointi siitä, onko tämä toimija kykeneväinen postin kuljettamiseen perille? Voitteko, ministeri, vastata, miksi tätä ennakkoarvointia ei tässä lakiesityksessä ole?

14.33 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oli hyvä tuossa ministerin esittelypuheenvuorossakin kuulla, että tämä paketti postilain uudistamisesta ei vaaranna yleispalveluvuoroituksen asemaa, ja toivon kyllä toki, että myöskään se kakkosvaihe postilain uudistamisesta ei vaaranna yleispalveluvuoroituksen asemaa. Tietenkin digitalisaation ja kaikkien mahdollisten uusien keinojen kautta täytyy kehittää Postia. Toivon kyllä semmoista joustavuutta sen suhteen, että kun meilläkin tuolla Lapissa oli Sevetijärven postin lakkauttaminen, kun asiamiesposti lakkasi ja aika suuri kampanja siitä tuli, tuhansia kortteja lähetettiin, niin ei se asiamiesposti aivan niin kovin joustava ollut, että sinne oltaisiin saatu uusi asiamiesposti tai että sinne olisi saatu tällainen sähköinen pakettien noutamispiste. Että semmoista joustavuuttakin sitten toivoisi kyllä sieltä erilaisille alueille, ettei tarvitse satojen kilometrien päähän lähteä.

Ja tästä digitalisaatiosta olisin vielä kysynyt, kun nythän kyllä valokuituverkkojen vetäminen on aika lailla kyläyhteisöjen vastuulla, että onko sitten julkiselta vallalta tulossa siihen vielä jotain tukea, ettei se jää kylien vastuulle.

14.34 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postinjakelua pitää kehittää, ja sen pitää elää ajassa, mutta kehitys ei saa olla sama asia kuin lakkauttaminen, supistaminen ja haja-asutusalueen unohtaminen. Toivottavasti tämä pidetään mielessä. Jos tulee uusia yrityksiä, näitä niin sanottuja kermankuorijoita — he tulevat tietysti kaupunkeihin, missä on helpommat olosuhteet — niin herää sitten kysymys siitä, tarvitaanko jatkossa verorahalla subventiota sitten haja-asutusalueen postipalveluiden turvaamiseen. Eli voiko käydä niin, että veronmaksajien rahoja tarvitaan jatkossa tähän yleispalveluvuoroituksen turvaamiseen aiempaa enemmän? Nyt Posti konsernin sisällä kuitenkin tasapainottaa näitä alueiden eroja ja kuluja.

Mutta haluaisin nostaa esille myös nämä työehdot. Pitää olla todella tarkkana siinä, ettei kilpailuetua haeta työehtoja ja palkkoja polkemalla. Valitettavasti tämän tyyppistä toimintaa on nähty tässä mainoslehtien jakelussa, ja toivottavasti se epäterve ilmiö ei laajene. (Jari Myllykoski: Hyvä huomio!)

14.36 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa kuulee usein käytettävän sanaa "kermankuorijat". Tuntuu, että kukaan ei ole huolissaan ker-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

mankuorijoista, vaikka itse asiassa lakia nyt rakennetaan kermankuorijoille. Muun muassa edustajat Heinonen ja Kivelä aikaisemmin mainitsivat tämän huolena, mutta se, että me avaamme valtion tuottamia palveluita yksityisten toimijoiden hoidettavaksi, on palveluiden avaamista myös kermankuorijoille. Posti on Suomen suurin työnantaja, yli 20 000 työntekijää. Ei siis ole kyse mistään pienestä postitoimistosta vaan valtavan suuresta organisaatiosta. Valtion täytyy kehittää omaa toimintaansa, myös omistamiaan yhtiöitä ja palveluitaan. Niin kuin ministeri sanoi aivan oikein, tätä työtä tehdään, mutta eikö olisi, arvoisa ministeri, ollut viisaampaa ensiksi tuoda Postin uudet tehtävät uutena logistiikkayrityksenä, erilaisina uusina palveluina tänne saliin, ennen kuin avataan tätä kermankuorintaa toimijoille, joista vielä ei ole täyttä tietoa edes?

14.37 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että tämä ehdotus siitä, että voidaan avata myös pienille yrittäjille tällaisia yhteiskuljetuksia, että siinä tehdään muutakin kuin pelkästään postinjakelua, on ihan vanha asia. Sitä on tehty ennenkin. Isävainani ajeli omassa kotimaakunnassaan, tai siellä jokilaaksossa, muiden kyytien ohella postia. Jos meillä on paikallisia toimijoita, jotka pystyvät sitä postia toimittamaan, niin ihan hyvä asia näin. Kilpailuhan tosiaan avattiin postinjakelussa vuonna 2011, ja nyt tosiaan myös ehkä sanomalehtiä jakelevat yritykset voisivat hoitaa postinjakelua.

Mutta ihan sama kysymys siitä, että jos varsinainen Posti saa nyt niitä harvaan asuttuja seutuja, ei saa niin paljon niitä tiiviitä seutuja, niin minkälainen se Postin taloudellinen tilanne on, joudutaanko sitä sitten subventoimaan. Toinen asia on se, että itse postitoimistoissa on hyvää asiantuntemusta, mutta toisaalta minulla on kyllä hyvää kokemusta myös asiamiesposteista: sinne voi yrittäjä mennä viikonloppunakin asioimaan, ja ihan hyvää palvelua on saatu.

14.38 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Avainsana on siis oikeudenmukainen kilpailu. Se on tullut ministerin suulla, ja se on tullut Posti Oyj:n suulla ja meidän suulla. On hyvä, että täällä on yhteinen henki, minun mielestäni samanlainen kuin 2004. Silloin teimme sellaisen postipalvelulakiuudistuksen, ettemme hyväksyneet kermankuorintaa, vaan kermankuorijat joutuvat maksamaan myöskin yleispalveluvelvoitteille korvausta, mikäli kermankuorintaa tulee. Tässä edustajat Alatalo ja Sarkkinen ovat viittanneet siihen, joudutaanko tässä tulevaisuudessa maksamaan. Toivottavasti ei käytetä verorahoja, vaan nämä kermankuorijat maksaisivat sitten yleispalveluvelvoitekorvauksen Postille, joka jakaisi sinne haja-asutusalueille.

Minä olen vanhan kansan ihminen: minä tykkään aamulla avata paperilehden, minä en avaa mitään digilehteä. Minä olen kuusikymppinen mies, vasta, ja kuinka kiva sitä on lukea. Sieltä voi leikata jonkun kivan jutun ja panna sen muistojen joukkoon, ystävän kuolinilmoituksen tai sitten jonkun politiikan hyvän kirjoituksen. (Naurua)

14.39 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Wallinin puheenvuoroa jatkaen: käsittääkseni sanomalehtiyhtiöt ovat kannattaneet nimenomaan tätä hallituksen esitystä ja halunneet tätä. Haluan kysyä myöskin ministeri Berneriltä, miten Posti on suhtautunut tähän hallituksen esitykseen. Käsittääkseni myöskin Posti on ollut valmis tähän esitykseen. Tämä esitys toisaalta antaa yleispalveluntarjoajalle mahdollisuuden kehittää toimintaansa. Tärkeää on omasta mielestäni se, että tämän esityksen mukai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

sesta toimilupajärjestelmästä luopuminen ei vaaranna yleispalvelun tai postin saajan asemaa. Arvoisa ministeri, toivottavasti niitä muutamia kriittisiä asioita, mitä on Posti tuonut esille, siirretään lakiin, jolloin poistuu tämä kermankuorintamahdollisuus, mitä täällä useammassa puheenvuorossa on jo tuotu esille.

14.40 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Wallinia hyvin lämpimästä puheenvuorosta. Minä uskon, että tämä kuvaa niitä tunteja juuri, joita Postiin liittyy. Ne ovat kansallisesti merkittäviä tunteja. Kun ministeri on täällä ja tiedämme, että hän herkällä korvalla kuuntelee, niin pidetään huoli siitä, että nämä monet ihan käytännön asiat, jotka täällä ovat nousseet esille, tulevat sitten tähän mukaan, kun asiaa aikanaan käsitellään, ja valiokunta huomioi, missä tässä oikeasti mennään.

Kuuluin niihin, jotka aikanaan kritisoivat sitä, että Postin toimintaa laajennettiin R-ki-oskeihin ja muualle. Nyt olen täysin sitä mieltä, että se on toiminut loistavasti. (Jari Myllykoski: Mutta valtion rahat menee Norjaan!) — No, oikeastaan ajattelen vain, että saan palvelua siinä. Se on ollut hienoa mennä joskus illallakin yhdeksän aikaan hakemaan joku paketti, esimerkiksi lauantaina, kun ei ollut muuta mahdollisuutta. Pidän sitä hyvänä asiana.

14.41 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri olin miettinyt tähän vastauspuheeseeni tuon sisällön kyseenalaistamisen. Minä toivoisinkin, että ministeri voisi ajatella sitä, että tämä ideologinen yksityistämisen prosessi on uuvuttanut meitä ja poistanut erinäisiä palveluita. Suomen valtio maksaa nyt yrittäjille, jotka vievät verorahat ulkomaille, kun meidän olisi Postin uudistamisprosessissa tarvinnut huomioida ennemminkin se, että Posti olisi ottanut näitä uusia toimintamuotoja omaksi työksensä.

Nyt minä haastan ministeriä siihen, että olisiko nyt syytä tarkastella uudelleen sitä, voimmeko pysäyttää tämän prosessin, jolloin valtion budjetista meneviä varoja... Me haemme passimme, ajokortteja, me teemme siellä vaikka mitä. Miksemme osanneet silloin tehdä sitä, että se olisikin Postin palveluita, jolloin postipalveluja olisi siellä paikkakunnilla? Miksemme käyneet neuvotteluja Postin kanssa, että postitoimisto olisi ollut laajemmin auki ja tuottanut niitä palveluja?

14.42 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minusta keskustelussa on aivan liian vähän ollut nimenomaan tämä kuluttajan näkökulma. Tuntuu itse asiassa, että sillä kuluttajan näkökulmalla ei ole suurtakaan merkitystä, kun viedään näitä uudistuksia eteenpäin.

Mitä esimerkiksi syrjäseudun asukas kaipaa? Syrjäseudun asukas kaipaa luotettavaa säännöllistä jakelua, ei kilpailua — luotettavaa, säännöllistä jakelua. Hän kaipaa sitä, että hän voi lukea sanomalehtensä päivittäin, ja nimenomaan tällä viisipäiväiseen jakeluun puuttumisella uhataan tätä mahdollisuutta. Se ei välttämättä vielä tule tässä kohtaa, mutta siksi kysynkin — täällä esimerkiksi edustaja Alatalo puhui kolmipäiväisestä jakelusta — ollaanko tästä valmiita luopumaan.

Sitten toinen kuluttajan näkökulma, nämä kerrostalojen postirykelmät. Väestö ikääntyy Suomessa, me säilömme jo nyt vanhuksia kotiin. Tietenkin on hyvä niin pitkään kuin he voivat postinsa hakea, mutta viedäänkö heiltä nyt sitten postikin sieltä kotoa, kun ne postilaatikat viedään rykelmiin jonnekin muualle?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

14.43 **Maria Tolppanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietenkin tässä asiassa olisi toivottavaa, että silloin kun yksityistetään, niin asetetaan myös velvoitteet, että on hoidettava myöskin ne sellaiset kohteet, jotka eivät ole niin kannattavia.

Mutta se on myöskin tosiasia, että meidän on pakko elää tässä ajassa ja tämä maailma muuttuu ja ihmiset valitettavasti muuttavat myöskin maaseudulta aika paljon pois. Ja kun mennään muutama vuosi eteenpäin, niin kirjepostihan on aika paljon muuttunut sen jälkeen sähköiseksi postiksi. Sillekään emme mahda mitään, vaikka emme siitä pidä.

Mutta vielä tällä hetkellä meillä on ihmisiä, jotka haluavat sen lehtensä käteen, niin viikkolehden kuin aamulehden. No, se, onko se Postin velvollisuus vai onko se lehden velvollisuus toimittaa sinne, on myöskin yksi kysymys, joka pitäisi ratkaista.

Onko tässä yhteydessä mietitty myös sitä, että tuonne haja-asutusalueelle saataisiin myös paketit vietyä perille? Olen kuullut, että on olemassa tämmöisiä innovaatioita, että esimerkiksi ohjattavilla pienillä helikoptereilla viedään paketti ihan perille saakka. Onko näitä tulossa?

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Taavitsainen, jonka jälkeen sitten ministerille vastauspuheenvuoro.

14.44 **Satu Taavitsainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Posti kertoo jaetavan postin vähentyneen, mutta silti jakeluongelmat ovat vain lisääntyneet, kuten tässäkin keskustelussa on hyvin tullut ilmi. Eli se lakisääteinen velvoite jakaa postia viitenä arkipäivänä ei nykyään toteudu.

Tähän on syynä se, että Posti on vähentänyt työntekijöitä liikaa työn määrään nähden. Tänäkin keväänä Posti aikoo vain jatkaa samalla linjalla. Ihmettelenkin omistajaohjauksesta vastaavan pääministeri Sipilän antamaa tukea Postin johdon kaikille toimenpiteille. Postin henkilöstöpolitiikasta pitäisi olla ihan aidosti huolissaan, meidän jokaisen. Vielä viisi vuotta sitten oli aivan poikkeuksellista, jos joitakin satoja talouksia jäi viikon aikana jakamatta, mutta nytten tänä vuonna määrä on vaihdellut 67 000:n ja yli 200 000 postin saajan välillä, jotka jäävät viikoittain ilman postia. Mitä ministeri aikoo tälle tehdä?

Puhemies Maria Lohela: Nyt ministeri Berner, 3 minuuttia.

14.46 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin haluaisin vielä korostaa sitä, että tässä yhteydessä kysymys ei ole yksityistämisestä, vaan kysymys on siitä, että mahdollistamme useamman toimijan toimimisen postitoimialalla. Haluaisin myöskin muistuttaa, että jakeluvelvoitteen piirissä on ainoastaan kirjeposti. Posti tällä hetkellä kilpailee jo niin ulkomaisten kuin muualta tulevien toimijoiden kanssa postipakettilähdössä ja muussa Postin toiminnassa. Posti pääsääntöisesti jaetaan sopimuspohjaisesti, eli Posti tekee sopimuksen esimerkiksi laskuja tai kirjeitä lähettävän toimijan kanssa, joka sitten siltä pohjalta päättää, minkätyyppisellä jakelulla postia toimitetaan.

Tällä hetkellä, nykytilanteessa jo, toimitus on annettava, jos sille ei ole juridisia esteitä. Me olemme valmiita tämentyyppiseen ilmoitusluontoiseen menettelyyn kaikilla muillakin viestintäpolitiikan toimialoilla, kuten televisio- ja radiotoimialalla. Tämä on yksi jatkumo osana tätä viestintäpolitiikan pitkäjänteistä kehitystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

Meillä on myöskin kokeiluja eri puolilla Suomea, joissa on esimerkiksi lehtijakelija tai lehtitalo sopinut pienemmän talon kanssa lehensä jakelusta ja heillä on kuusipäiväinen jakelu käytössä. Täytyy muistaa, että lehtijakelu ei ole tällä hetkellä Postin velvoitteiden piirissä, vaan siitä tehdään aina sopimus. Nyt on kysymys siitä, että näitä sopimuskumppaneita voi tulevaisuudessa olla enemmän kuin yksi, ja se on pääsääntöisesti kuluttajan etu. Tämän lisäksi digitalisaatiolla halutaan toki mahdollistaa tulevaisuudessa myös uudenlaisia tapoja toimittaa postia, kuten sitten lennokeilla haja-asutusalueille paketteja, mutta nämä toistaiseksi ovat vielä hyvin erityistapauksia ja lähtökohdiltaan erityisen kiireellisiä.

Se, minkä takia postilakia käsitellään kahdessa eri vaiheessa, johtuu siitä, että tämä ensimmäinen vaihe on sidottu meillä aikatauluun, joka on — yllätys, yllätys — taas kerran EU:sta lähtöisin, koska meillä postitoimilupaa hakeneet yritykset ovat jättäneet Suomea vastaan valituksen. Näin ollen meidän on otettava kantaa tähän sääntelyyn, jota pidetään kilpailua vääristävänä tällä hetkellä. Olen itse pyrkinyt siihen, että Postin ykkös- ja kakkosvaiheen valmistelut olisivat niin lähellä toisiaan kuin mahdollista, jotta me pystyisimme mahdollisimman hyvällä osaamisella, mahdollisimman laajalla kuulemisella tätä asiaa valmistelevaan.

Vielä liittyen siihen, että nytten on siirrytty pois toimiluvasta ja laitettu ilmoitus osaksi: silloin meidän on myöskin laitettava kiristyksiä tähän ensimmäiseen vaiheeseen, jo postilakiin, jotka liittyvät kirjeiden merkitsemiseen ja virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamiseen. Tästä näkökulmasta sitten eri postitoimijat ovat samalla viivalla Postin kanssa. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Vielä on vähän halua debatoita.

14.49 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Saloselle sen verran, että halusin tosiaan kysyä ministeriltä ja spekuloida, että mikä on se tulevaisuus, onko se tosiaan tulevaisuudessa kolmipäiväinen. Jos se minusta on kiinni, niin totta kai haluaisin, että se olisi mieluummin viisipäiväinen, mutta jos Posti jostain syystä ei pysty tätä velvoitetta täyttämään, niin mitkä ovat ne vaihtoehdot? Samoin tuosta digilehti-asiasta minulle on tullut ihan palautettakin maaseudulta. Toki myönnän, että monet seniorit haluavat mieluummin sen paperilehden kuin lukea digilehteä.

Sen verran sanon vielä noista asiamiesposteista, kun edustaja Myllykoski otti esille tämän, että sponsoroidaan firmoja, jotka vievät rahaa ulkomaille, että kyllä minun mielestäni asiamiespostit ovat toimineet ihan hyvin. Se on luonut joustavuutta tähän järjestelmään. Olisi aika iso raha pitää postitoimistoja auki iltamyöhään. Kyllä siellä minusta hyvää palvelua ainakin on saanut.

14.50 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri totesi tässä, että olette pyrkineet pitämään tätä ykkös- ja kakkosvaiheen käsittelyä hyvin lähellä toisiinsa nähden, ja siksi ehkä kaipaisinkin nyt vähän avausta tämän viisipäiväisen jakelun osalta. Muistuttaisin tosiaan siis siitä, että vain vajaa vuosi sitten on kysytty kaikilta eduskuntapuolueilta heidän kantaansa viisipäiväiseen jakeluun ja silloin muun muassa keskustasta on sanonut kannattavansa ehdottomasti tätä viisipäiväistä jakelua. No, nyt täällä jo nostetaan esille sitä, että voisiko se olla jotain toista. Haluaisin kyllä nyt kuulla ministeriltä, että kun olette jo valmistelemassa siellä tätä kakkosvaihetta, teillä varmasti on jonkun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

näköistä pohdintaa myöskin tämän viisipäiväisen jakelun osalta, mihin suuntaan sitä valmistelua nyt ollaan viemässä.

14.51 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On varmasti tärkeää puhua tästä viidestä päivästä tai kolmesta päivästä jakelun osalta. En vähättele sitä, mutta omassa puheenvuorossani jo halusin, että tähän Posti-yhtiön kehittämiseen laitetaan paukkuja, ja se kehittäminen ei tapahdu täällä vaan yhtiön johdossa. Lehtitietojen mukaan kymmenen Postin johtavaa viranhaltijaa tai yrityksen johtajaa tienaa enemmän kuin Suomen pääministeri, toimitusjohtajakin yli 50 000 euroa kuukaudessa lehtitietojen mukaan. Siellä sen yhtiön kehittämisen pitäisi tapahtua eikä ajautua tilanteeseen, jossa posti-toiminta säädellyllä toimialalla kirjepostin osalta näivettyy vuosi vuodelta ilman, että kokonaisuudistusta tehdään. Ei voi olla niin, että Postin johdolle tulee optiot ja palkkiot ja henkilökunnalle tulos on ulos eli potkut. Tämän yhtiön kehittämisen osalta kaipaisin edelleenkin ministeriltä, seuraavassa omassa puheenvuorossanne, hieman tarkempaa kuvausta siitä, millä tavalla tätä omistajapolitiikkaa ja omistajavastuuta hoidetaan yhtiön kehittämisessä. Toivottavasti ministeri kuuli.

14.52 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ensinnäkin ministeri Bernerille tästä vastauksesta, jonka äsken annoitte. Postilainkin osalta on hyvä huomata, että ajassa eläminen on se sana, joka meidän täytyy koko ajan muistaa, ja nämä uudet toimintatavat ovat äärettömän tärkeitä. On tietysti täysin selvää myös se, että meillä on tässä maassa erilaisia alueita ja siellä ne palvelutarpeet poikkeavat merkittävällä tavalla toisistaan. Olisinkin kysynyt ministeriltä tässä, millä tavalla aiotaan tarkastella erilaisten alueellisten ratkaisujen mahdollistamista nyt, kun Postin tulevaisuudesta keskustellaan. Asiakkaan kannalta näen tietysti tärkeimpänä sen, että asiakas haluaa hyvää palvelua, ja on äärettömän tärkeää mahdollistaa Postin yhteistyö yritysten kanssa, että kyetään asiakkaille takaamaan se palvelu, jota he tarvitsevat.

14.53 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Alatalolle sanon: En minä kritisoinut tässä asiamiesposteja, ja heidän palvelutuotantonsa on ollut erityisen tärkeitä. Meillä on pystytty turvaamaan eri alueilla postipalveluita, kun olemme tehneet typeriä päätöksiä, jotka ovat johtaneet siihen, että on ollut pakko tehdä joku ratkaisu, jotta tämä palvelukonsepti voi toimia, ja on toki hyvä lähteä sinne. Mutta kuten edustaja Kari hyvin edellä toi esille, nyt olisi tärkeää ruveta pohtimaan, mikä on se yrityksen toimintasuunnitelma jatkossa. Sen takia haastoin ministeri Berneriä ajattelemaan siitä, olemmeko historian näkökulmasta tehneet oikeita ratkaisuja, kun olemme postitoimintaa kehittäneet. Olisiko meillä pitänyt olla kansallisesti itsekkäämpi palvelukonseptin säilyttämismuoto, jolla me olisimme uudistaneet sitä meidän omaa palvelukonseptiamme niin, että Postin ei välttämättä (Puhemies koputtaa) tarvitse olla auki 9:stä 16:een, vaan me olisimme pystyneet muuttamaan tätä... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylitystä.]

14.54 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos vähän nyt muistellaan menneitä, kun tässä ikäkin on tullut, niin ensimmäinen asiamiesposti oli eduskunnan posti vuonna 1989, Postin pääjohtajana oli Pekka Vennamo, ja siitä tämä asiamiespostijärjestelmä on lähtenyt liikkeelle. Kuitenkin minä kuulun niihin kansanedustajiin, jotka ar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

vostavat näitä asiamiesposteja, ja silloin kun 2004 uudistettiin postipalvelulakia, me laajensimme mahdollisuutta pitää asiamiesposteja sen takia, että esimerkiksi Seinäjoen kaupungin Peräseinäjoen kylässä postitoimisto oli auki tiistaina ja torstaina kello 13—15, kahdena päivänä viikossa 13—15, ja muina aikoina se oli kiinni, eivätkä ihmiset saaneet postipalveluja. Nyt he saavat ne sieltä S-marketista, ja siinä mielessä olen edustaja Laukkasen kanssa samaa mieltä, että on hyvä, että nyt niillä ihmisillä on palvelut seitsemänä päivänä viikossa periaatteessa aamusta iltaan. Ja se on ollut lisäpalvelua. Eli näin ollen en katso kyllä tätä asiamiespostijärjestelmää huonona, vaan paremminkin ihmisiä paremmin palvelevana.

14.55 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustajat Majala ja Mäkipää käyttivät täällä erittäin hyvät puheenvuorot siitä, että teitä huolestuttavat syrjäseutujen palvelut, ja niin niiden pitäisi huolestuttaa meitä joka ikistä tässä salissa kaiken kaikkiaan.

Edustaja Alatalo, te toivoitte todellakin ensimmäisessä debattipuheenvuorossanne postiliikennettä jatkossakin vähintään kolmena päivänä viikossa — kyllä, se meni juuri näin, kun kirjoitin sen ylös — elikkä tässä herää huomio, että onko tämä laajemminkin keskustapuolueen toive, koska ennen vaaleja se ei ollut teidän linjanne, se ei riittänyt, että kolmena päivänä posti kulkee. Minä itse koen, että sanomalehti päivän myöhässä tai viikkolehti viikonlopun jälkeen on erittäin huonoa palvelua.

Sitten kun puhutaan kilpailusta, niin oikeudenmukaista kilpailua ei vastusta tässä salissa varmasti yksikään puolue. Mutta miten se toteutuu, niin siitä me olemme huolissamme. Tätä kermankuorintaa ei kaipaakaan siitäkään syystä, että Postilla säilyy joka tapauksessa tämä yleispalveluvelvoite.

Ja sitten vielä tästä, mitä tulee tähän Postin toteuttamaan henkilöstöpolitiikkaan: Se on ala-arvoista. Yt-neuvotteluja käydään samaan aikaan, kun vuokratyövoimayrityksiä käytetään. (Puhemies koputtaa) Tähän voisi omistajaohjaus myös jollain tavalla puuttua.

14.56 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Digitalisaatio vie meistä huolimatta ja joka tapauksessa kehitystä eteenpäin. Se tarkoittaa sitä, että meidän on kuitenkin katsottava toki aina taaksepäin, koska sieltä me näemme sen polun, mistä olemme tulleet, ja sitten katsomme, kuinka ja mihin se vie meitä eteenpäin. Mutta siitä huolimatta meidän on otettava tämä aika huomioon ja se, että ihmisten käyttäytymismuutokset, sähköpostin tuleminen ja digitaaliset palvelut ovat muuttaneet hurjan paljon yhteiskunnankin tuottamia palvelutarpeita. Siitä näkökulmasta meidän pitää kuitenkin katsoa, miten me parhaiten sopeudumme ja mielellään olisimme myöskin vähän edellä kehitystä.

No sitten, minä ymmärrän, että tämä kakkosvaihe on asia, joka kiinnostaa, ja meillä on sen osalta valmistelu käynnissä mutta vielä kesken. Me tiedämme, että EU:ssa pohditaan postilain uudistamista ja postidirektiivin läpikäyntiä. Me katsomme, miten muissa harvaan asutuissa, suurissa maissa on tehty ratkaisuja, kuten Uudessa-Seelannissa tai Kanadassa. Me katsomme, millä tavalla erilaiset Euroopan, EU:n sisällä olevat maat ovat ratkaisseet postitoimintaa. Me kuulemme Postia, me kuulemme teitä, me kuulemme myöskin muita sidosryhmiä, mutta ennen kaikkea me haluamme huolehtia siitä, että Suomessa on jatkossa hyvät palvelut, alueellisesti toimivat kokonaisuudet, yrittäjyyttä, mutta myöskin mahdollisuus innovaatioille, kasvulle, kehitykselle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

Postin omistajaohjauksesta vastaa omistajaohjausministeri, ja varmasti nämä terveiset vien sitten myöskin hänelle eteenpäin. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan puhujalistaa hetken aikaa.

14.58 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun nyt käsittelemme tänään tätä postilain ensimmäisen vaiheen muuttamista ja annamme samalla eväitä valiokuntatyöskentelyyn, niin mielestäni on hyvä tuoda tietoisuuteen myös sitä epäkohtaa, mikä tulee kansalaisilta ja yrityksiltä jatkuvana palautteena. Eli postinkulku puhututtaa päivittäin — tai lähinnä siinä se, että posti ei kulje. Kyllä eduskunnan kuuluu saada tietää, miksi posti kulkee niin usein myöhässä eikä Posti korjaa tätä tilannetta. Kuten tuossa tuli jo monta kertaa esille, valtionyhtiön tulee palvella kansaa ja yrityksiä, ja sen lainmukainen perustehtävä on jakaa postia, mutta Posti ei ole välittänyt postinkulusta kahteen vuoteen.

Luen teille sitaatin Hevosurheilu-lehden päätoimittajan kirjoituksesta: "Tuntuu pahalta aina, kun Posti jakaa lehden myöhässä. Se tuntuu pahalta tilaajista, jotka lehteä odottavat, se tuntuu pahalta ilmoittajista sekä meistä lehden tekijöistä. Tuskinpa tilanne Postin työntekijöistäkään on mukava saati sitten tavoittelemisen arvoinen. Raaka totuus on kuitenkin se, että postinjakelu Suomessa toimii tällä hetkellä katastrofaalisen huonosti." Sanomalehti päivän myöhässä tai viikkolehti viikonlopun jälkeen on huonoa palvelua. Lehtitalot, painotalot, toimitukset ynnä muut ovat merkittäviä työllistäjiä, ja Posti toiminnallaan heikentää alaa, koska ihmiset lopettavat tilaukset, jos lehti ei tule sovitusti perille. Posti itse ruokkii sitä, että paperinen viestintä vähenee ja asiakkaat siirtyvät sähköisten palveluiden käyttäjiksi. Monessa muussa yhtiössä pidettäisiin asiakkaita tärkeimpinä ja toteutettaisiin heidän odotuksiaan.

Arvoisa puhemies! Posti kertoo jaettavan postin vähentyneen, mutta silti jakeluongelmat ovat vain lisääntyneet. Lakisääteinen velvoite jakaa postia viitenä arkipäivänä ei toteudu. Tähän on syynä se, että Posti on vähentänyt työntekijöitä liikaa työn määrään nähden, ja tänäkin keväänä Posti aikoo vain jatkaa samalla linjalla. Ihmettelen edelleen omistajaohjauksesta vastaavan pääministeri Sipilän antamaa tukea Postin johdon kaikille toimenpiteille. Postin henkilöstöpolitiikasta meidän kaikkien tulee olla huolissamme. Postin mukaan jakeluongelmat johtuvat sairauspoissaoloista ja mukamas siitä, ettei ihmisiä voisi siirtää paikkaamaan sairauslomia ja työvuorolistat olisivat niin hankalia tehdä. Tämä on aivan puppua. Ei jakamattomia reittejä aiemmin ollut, aina Posti hoiti tilanteet tavalla tai toisella, ja se oli työntekijöille kunnia-asia. "Reitit tulee aina jakaa loppuun" oli vallalla kaikkialla: oli sairauslomia tai ei, oli ruuhkapäiviä tai ei, niin kaikki hoidettiin. Vielä viisi vuotta sitten oli aivan poikkeuksellista, jos joitakin satoja talouksia jäi viikon aikana jonakin päivänä jakamatta resurssien puutteen takia koko Suomessa. Pelkästään tänä vuonna jakamatta jääneiden määrä on vaihdellut 67 000:sta yli 200 000 postinsaajaan viikoittain. Sairauslomat tulevat 99 prosentin varmuudella yllättäen. Ei mikään työvuorolista ole niihin ratkaisu. On se kumma, miten sosiaali- ja terveydenhuolto ja teollisuuden tehtaat pärjäävät TESien ja työvuorosuunnittelun kanssa mutta Posti ei. Eihän työvuorosuunnittelu mitään rakettitiedettä ole, mutta jos väkeä on työn määrään nähden liian vähän, niin se on ongelma. Epäilykseni on, että itse aiheutettuja ongelmia lakisääteisessä tehtävässä käytetään perusteluinä tehtävien muokkaamiseksi uudelleen. Posti on kertonut haluavansa pienentää viisipäiväistä jakeluvelvoitettaan, ja tähän eduskunta ei saa suostua. Muutoin meille käy niin, että keskustavetoisen hallituksen jäljiltä Suomessa eivät enää junat eikä posti kulje.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

Arvoisa puhemies! Postin henkilöstöpolitiikka ei ole reilua. Samanaikaisesti käydään yt-neuvotteluita väen vähentämiseksi ja etsitään vuokratyövoimayrityksen kautta lisätyöntekijöitä. Henkilöstöä ei arvosteta ja vanhemmista työntekijöistä halutaan eroon. Osa määräaikaisista työntekijöistä, jotka olivat sijaisina, joutui vuodenvaihteessa pois ja tilalle otettiin nollatuntisopimuksella olevia vuokratyöntekijöitä.

Posti ja Työterveyslaitos tutkivat jakelutyön kuormitusta kahden vuoden ajan. Tutkimuksen oleellinen johtopäätös oli, että kuormitus on hallittavissa, jos työpäivät sisältävät sekä lajittelua että jakelua. Samalla todettiin pelkän autolla tehtävän jakelutyön olevan kaikkein kuormittavinta työntekijälle. Kuitenkin nyt käynnissä olevassa jakelunmuutoksessa pelkkää autojakelua tekevät työnvuorot ovat kantavana ajatuksena. Erilaiset tuki- ja liikuntaelinten ongelmat ovat johtaneet tarpeettomiin työkyvyn menetyksiin. Postin työntekijät joustavat tekemällä paljon ylitöitä, suostumalla pyyteettömästi muutoksiin työvuorolistoissa, lomissa ja muissa asioissa. Kahden vuoden ajan on työtaakka vain kasvanut postinjakelutyössä ja ylitöiden määrä ponnahtanut nousuun. Henkilöstötyytyväisyys on laskenut, ja PAUn luottamusmiesten toimintaa on estetty.

Postin lähetysmäärien pieneneminen on vakava yrityksen toimintaa haastava ongelma. Asia on kuitenkin ollut yrityksen johdon tiedossa ja puheissa useita vuosia. Postitoiminta on tuottanut voittoa tällä vuosituhannella useita satoja miljoonia euroja. Postilla olisi ollut yrityksenä erinomaiset mahdollisuudet investoida ja kehittää toimintaansa yhdessä henkilöstönsä kanssa. Laajat yrityskaupat ja investoinnit ulkomaille on kuitenkin nähty paremmaksi tavaksi kohdata tulevaisuuden haasteet. Henkilöstö kokee jääneensä sopeutumisen maksajaksi aivan tarpeettomasti. Postinjakajan maksimibruttopalkka 16 vuoden palveluksen jälkeen pääkaupunkiseudulla on 2 249 euroa ja sen ulkopuolella 2 184 euroa kuukaudessa. Miksi Postin toimitusjohtaja saa enemmän palkkaa kuin Suomen tasavallan presidentti, 50 000 euroa kuukaudessa, mutta ei siitä huolimatta saa edes postia jaettua sovittun mukaisesti?

Epäilen tämän lakiesityksen taakse kätkeytyvän jotain sellaista, mitä tulemme tulevaisuudessa vielä katumaan. Laki ei saa johtaa siihen, että palvelutaso Ruuhka-Suomen ulkopuolelle heikkenee, työllisyys heikkenee, työntekijöiden siirtäminen huonompien palkkojen ja työehtojen piiriin laajenee. Päinvastoin, lailla pitää pystyä korjaamaan tätä menossa olevaa huonoa kehitystä.

15.08 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oli aika surullista kuulla edustaja Taavitsaisen puheenvuoroa, (Jari Myllykoski: Täytyy sanoa, että oli surullista mutta totta!) jossa kaikki valkoinen oli käännetty mustaksi, ja voi olla, että päinvastoin. Kyllä Postin kunnia-asia varmasti — ja meidän tulee se varmistaa — on ensinnäkin asiakkaiden luottamuksen ylläpitäminen, Postin toiminnan häiriötön kulku ja kokonaisuudessaan Postin, ilman muuta myös kannattavuuden, turvaaminen.

Posti on joutunut vuosien saatossa hyvin monien muutosten äärelle ja tehnyt myös niitä sopeutustoimenpiteitä, mitä yhtiön on pitänyt tehdä turvatakseen postinkulun koko maassa. Se on myös eduskunnan tahto. Tässä suhteessa kyllä toivon, että se keskustelu, mikä käydään, nähdään nimenomaan suomalaisen postitoimintaan liittyvänä asiana. Kun tulevaisuutta tarkastellaan, on hyväksyttävä se asia — me emme voi sille mitään — että Posti joutuu kilpailutilanteessa kaikkien muiden yritysten kanssa niin kovaan tilanteeseen sekä (Puhemies koputtaa) aika lailla myös vaikean Postin sisäisen rakenteen, aika jäykän rakenteenkin, vuoksi toimimaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

15.09 **Mikko Alatalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Taimelalle vastauksena, kun sanoin, että onko tulevaisuuden postinjakelu vähintään kolmena päivänä viikossa, että se uhka on todella niin suuri, kun digitalisaation seurauksena postiala on suuressa turbulenssissa. Siellä on 60—70 miljoonaa pudonnut liikevaihto, ja se ei ole mikään puoluelinjaus, vaan se on toteamus siitä, että tämä on aika vaikea tilanne. Posti varmasti huolehtisi asioista, mutta jos se on tappiollista näin voimakkaasti, niin se on tietysti vaikeaa. Halusin spekuloida sillä, säilyykö yleispalveluvelvoite nykyisellään vai onko se se kolme päivää. Joka tapauksessa meillä on — uskon, että se on niin kuin ministeri jo sanoi — mahdollisuus myös se, että esimerkiksi lehtiä jakelevat yhtiöt voisivat täydentää tätä palvelua, että ainakin se tulee useammin kuin sen kolme päivää.

15.10 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Taavitsaisen sinänsä ansiokkaaseen ja myöskin hyvin kantaaottavaan puheenvuoroon haluan todeta, että se ei sinällään liittynyt tähän asiaan kylläkään, ja toivon, että noita asioita ja niitä keskusteluja, mitä edustaja Taavitsainen otti esiin, käydään siellä Postin sisällä ja siellä hallintoelimissä. Tässä asiassa, mikä nyt on esillä, puhutaan nimenomaan toimiluvista, ja Postin markkinat on avattu jo kilpailulle postilailla vuonna 2011, ja valtioneuvosto on myöntänyt ne tähän asti, ja nyt se tulee vain ilmoitusmenettelyyn — toivon, että tästä asiasta käydään nytten keskustelua ja postilain kakkosvaiheeseen päästään syksyllä, jolloin voidaan sitten keskustella Postin tulevaisuudesta. Itse toivon, että Posti — jonka tilanne on todellakin vaikea, sitä ei voi kieltää, se on vaikea, koska kirjepostin määrä on romahtanut — voi jatkaa myöskin tulevaisuudessa hyvävoimaisena.

15.11 **Kimmo Kivelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tietysti, kun Posti hakee tulosta muualta, on selvää, että enemmän tai vähemmän varsinkin syrjäseutujen ihmisten asian Posti näkee vain välttämättömänä pahana, ja kaikenlainen piittaamattomuus on selvää. Sinänsä kansalaisten odotukset eivät ole suuria. Kansalaiset odottavat luotettavuutta ja helppoutta. Tähän huutoon pitäisi Postin kyetä vastaamaan ja ajattelutavan olla toisenlainen. Minulla on itselläni tammikuussa käynyt sellainen tilanne, että minulle ei ollut sähkölasku tullut perille asti ja se meni perintään, ja sitten maksoinkin sen, pir., kahteen kertaan, mutta eipä ole perintätoimistosta otettu yhteyttä, että palautettaisiin se toinen summa. Joskus kun olen vakuutusmaksun kahdesti maksanut, niin seuraavana päivänä on otettu yhteys ja palautettu summa.

Puhemies Maria Lohela: Vastauspuheenvuoro, edustaja Taavitsainen, ja sitten takaisin puhujalistaan.

15.12 **Satu Taavitsainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuohon edustaja Torniaisen puheenvuoroon haluaisin kyllä sanoa sen, että kyllä tämä postin kulkeminen on eduskunnan asia ja kuuluu tähän saliin. Huomauttaisin, että Postin toiminta julkisen palvelun tuottajana perustuu meidän perustuslakiin, joka turvaa jokaiselle oikeuden luottamukselliseen viestintään ilman, että ulkopuoliset saavat siitä tietää, ja perustuslain mukaan myöskin kirjesalaisuus on loukkaamaton. Nyt kun näin valtava määrä postia viikoittain katoaa ja jää jakamatta, tulee myöhässä sekä myös kun tulee uusia toimijoita markkinoille, kuinka voidaan tämä perustuslaillinen ihmisten oikeus taata?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

15.13 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri! Tässä edustaja Taavitsainen käytti mielestäni erinomaisen puheenvuoron ja kiteytti tämän asian siihen epäoikeudenmukaiseen näkemykseen, mikä kansalaisille on kyllä Postin toiminnasta tässä parin viimeisen vuoden aikana muotoutunut. Posti ei kulje, työntekijöitä kohdellaan tosi huonosti, rikkureita otetaan töihin, kun on yt:t menossa, ja sitten tämä palkkaus. Eliikkä kyllä se postityöntekijä on palkkansa ansainnut, tekee sen eteen lujasti töitä, myös ylitöitä, niin kuin tiedetään, mutta sitten johtajat istuvat kabineteissa, polttavat sikareita ja nauttivat sitten monenlaiset muutkin luontaisedut. Onko tämä oikein, kysyn vain.

Kuten nyt tiedämme, hallitus aikoo muuttaa postilakia kahdessa vaiheessa, joista nyt käsitellyssä oleva esitys on ensimmäinen. Nyt esitetään, että valtioneuvoston myöntämistä postiluvista luovutaan ja siirrytään ilmoituksenvaraiseen postitoimintaan. Sitten seuraavassa vaiheessa on tarkoitus arvioida muun muassa yleispalvelun laajuutta. Tällä kaikella hallitus haluaa ennen kaikkea edistää postitoiminnan kilpailua.

Lisäksi postilain muuttaminen on osa hallituksen norminpurkuhanketta. Mutta tuntuu siltä, että tämä normien purkaminen on välillä hallitukselle itseistarkoitus. Normit ovat toisinaan kuitenkin välttämättömiä, jos niillä siis halutaan suojella ihmisten yhdenvertaisuutta. Suurin huoleni postilain uudistamisesta onkin, että kaikkein tärkein asia, eli ihmisten yhdenvertaisuus, kärsii. Hyvien postipalveluiden takaamisen koko maassa on oltava uudistuksen kärki, ei normien purkaminen tai kilpailun edistäminen.

Ministeri on pitänyt mahdollisena, että Postin jakeluvelvoite pienenee viisipäiväisestä jakelusta. Jakeluvelvoitteen supistamisen perään on haikaillut myös Postin toimitusjohtaja Heikki Malinen. Ministerin ja toimitusjohtajan haaveet ovat herättäneet Postin työntekijöissä suurta huolta ja ihmetystä siitä, ovatko Postin johto ja ministeri ihan ajan tasalla Postin tilanteesta. Ylimitoitettujen yt-neuvotteluiden takia Posti ei pysty nytkään jakamaan lähetyksiä lain velvoittamalla tavalla, niin kuin täällä salissa on useampaan otteeseen todettu. Miten tähän vastataan, kun postilakia uudistetaan ja kilpailua avataan yhä enemmän?

Tässä vaiheessa on hyvä edelleen muistuttaa, että Posti- ja logistiikka-alan unioni teki ennen eduskuntavaaleja kyselyn, johon kaikki eduskuntapuolueet RKP:tä lukuun ottamatta vastasivat. Tässä kyselyssä puolueet olivat yhtä mieltä siitä, että posti tulee jakaa joka arkipäivä, ja tietääkseni arkipäiviä on viisi eikä kolme.

Arvoisa puhemies! Postilakia uudistettaessa olisi tärkeä kuunnella myös Postin työntekijöitä. He ovat parhaita asiantuntijoita palveluiden kehittämisessä sekä postipalveluiden nykyisten ongelmien korjaamisessa, eivät kalliit konsultit. Nyt on lähdetty liikaa sille linjalle, että Postin ongelmiin revitään ratkaisut työntekijöiden selkänahasta ylisuurilla yt-neuvotteluilla. Postin henkilöstömäärä on vähentynyt vuosituhannen vaihteesta Suomessa yli 8 000:lla, mikä on valtava määrä. Nyt tarvitsisimme pikaisesti selvityksen siitä, miten henkilöstömäärän raju vähentäminen on vaikuttanut Postin toiminnan kannattavuuteen ja postipalveluiden laatuun.

Postin tilannetta voi monella tavalla verrata VR:n tilanteeseen. Kuka ottaa vastuun koko valtakunnan liikenteestä, jos kaupalliset toimijat keskittyvät vain kaikkein kannattavimmille raideosuuksille? Miten kermankuorinta estetään, jos kokonaisvastuuta ei ole kohta kenelläkään, ei raiteilla eikä postitoiminnassa, vaan koko toiminta alistetaan kilpailuille?

Postilain uudistamisen suurin kysymys onkin ihmisten yhdenvertaisuuden takaaminen. Vain takaamalla palveluiden, myös postipalveluiden, saatavuuden koko maassa, myös haja-asutusalueilla, pidämme koko Suomen asuttuna sekä parannamme työllisyyttä muualakin kuin Ruuhka-Suomessa. Koko Suomessa saatavilla olevat postipalvelut ovat tärkeitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

myös yrittäjille ja lehtiyhtiöille, kuten täällä on todettu. Suomen kilpailukyky kärsii, jos Suomi jakaantuu entistä selkeämmin menestyviin hyvien palveluiden ja työllisyyden alueisiin sekä suuren työttömyyden ja riittämättömien palveluiden alueisiin.

Mielestäni tässä salissa käytti edustaja Mika Kari erittäin rakentavan puheenvuoron, jossa hän toi esille sen huolen, että Postia ei ole kehitetty, sen toimintaa ei ole kehitetty sillä tavoin kuin meillä olisi mahdollista tehdä. Ja kyllä tässä terveisiä lähtee sinne omistajaohjaukselle elikkä pääministeri Sipilälle ja Postin johdolle. Postissa on osaamista, ja se osaaminen meidän kannattaa yhteiskunnan eduksi hyödyntää.

15.18 Kari Kulmala ps: Arvoisat rouvat puhemies ja ministeri! Hallituksen esityksessä ehdotetaan postilakia muutettavaksi siten, että valtioneuvoston myöntämistä postitoimiluvista luovutaan ja siirrytään ilmoituksenvaraiseen postitoimintaan. Tämä uudistus on osa hallitusohjelman mukaista henkilö-, posti- ja tavarankuljetuksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistusta. Esityksen tarkoituksena on osaltaan toteuttaa hallitusohjelman mukaisia norminpurkutavoitteita ja alentaa markkinoille tulon esteitä. Näiltä osin esitys on hyvä ja kannatettava.

Postitoiminnan toimialan ja harjoitetun liiketoiminnan luonne on ollut jo 2000-luvun alkupuolelta asti voimakkaassa murroksessa tiedonvälityksen digitalisoituessa ja ihmisten ajankäyttötottumusten muuttuessa. Sanoisinpa, että postitoiminnan alasajo on kuitenkin lähtenyt liikkeelle jo 80—90-lukujen vaihteessa. Silloin posti oli vielä lähes joka kylällä. Yleensä postin, kaupan ja kyläkoulun lähteminen kylältä on merkinnyt kylän hiipumista.

Perinteisen postitoiminnan merkitys on vähentynyt myös sähköisen kaupankäynnin lisääntymisen seurauksena samalla, kun logistiikan ja pakettijakelun rooli on kasvanut. Esimerkiksi Joensuun Postissa kävi kuitenkin loppuun saakka normaalina päivänä 500—600 asiakasta ja joulun ruuhka-aikoina yli 1 300 asiakasta päivässä. Pohjois-Karjalan viimeinen posti, Joensuun Posti, sulki ovensa 21. helmikuuta 2016.

Posti lakkauttaa 77 omaa myymäläänsä vuoden 2017 loppuun mennessä. Suomeen jää siten odottamaan kehittämistä — eli lakkautustaan — enää 21 Postin omaa myymälää. Itä-Suomessa postit sulkeutuvat myös Varkaudessa ja Savonlinnassa. Pohjois-Karjalaa lähin Postin oma myymälä sijaitsee jatkossa Kuopiossa. Posti on asiakkailleen vakuuttanut, että palvelut pysyvät samoina ja aukioloajat laajenevat. Jos palveluajat ovat samat kuin kauppojen aukioloajat, niin tähän tavoitteeseen varmaan osittain päästäänkin.

Onneksi on olemassa myös vähän lisää valoa pelkkien lakkautusten lisäksi. Tällä hallituksen esityksellä pyritään luomaan jo tällä hetkellä toimiville ja potentiaalisille postiyrityksille edellytyksiä kehittää toimintaansa ja palvelujaan vastaamaan muuttuvaa liiketoimintaympäristöä. Siten mahdollistetaan turvallisten, kattavien ja laadukkaiden postipalveluiden säilyminen koko Suomessa myös tulevaisuudessa. Tämä on sellainen esityksen kohta, johon tulee mielestäni erityisesti panostaa, ja toivon, että se myös toteutuu.

Tällä hetkellä Suomen postimarkkinoilla toimii käytännössä vain yksi postiyritys: Posti Oy. Postimarkkinoita ei ole vielä Suomessa kunnolla avattu. Tämän esityksen tavoitteena on madaltaa potentiaalisten postiyritysten alalle tulon esteitä sekä luoda edellytyksiä uudenaikaiselle postiliiketoiminnalle. Esityksen tavoitteena on lisäksi yksinkertaistaa hallinnollisia prosesseja sekä vähentää postiyritysten ja viranomaisten hallinnollista taakkaa. Tämä kuulostaa mielestäni toteutuessaan erittäin hyvältä.

Esityksessä ehdotetaan myös, että nykyisen postilain mukaisesta postitoimilupajärjestelmästä luovutaan ja se korvataan ilmoitusvelvollisuudella Viestintävirastolle. Tällainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

esityksen mukainen toimilupajärjestelmän muuttaminen ilmoitusmenettelyksi poistaisi yritykselle merkittävän alalle tulon esteen.

Pidän erittäin tärkeänä postipalvelujen turvaamista jatkossakin koko maassa ja sitä, ettei postipalvelujen tasoa enää heikennetä. Oma lukunsa onkin sitten sanomalehtien jakelun myöhentäminen maaseudulla. Jatkossa asiakkaat ilmeisesti hankkivat sanomalehtensäkin digitaalisessa muodossa, koska jos lehti jaetaan laatikkoon iltapäivällä, eivät lehdessä olevat uutiset ole enää mitään uutisia.

Posti ilmoitti tammikuussa aloittavansa yt-neuvottelut, joiden seurauksena työpaikkoja vähennettäisiin enimmillään jopa 860. Samassa yhteydessä Postin jakelupalvelut ja toiminta tulevat muuttumaan, kuten jo aikaisemmin kerroin. Mielestäni palveluiden lisääminen kuulostaa vaikealta yhtälöltä samalla, kun väki vähenee. Toivottavasti Posti ei toista vuoden 2014 virheitä, jolloin irtisanomisten jälkeen postinjakelu takkusi ja noin 200 työntekijää jouduttiin palkkaamaan takaisin.

Joensuun Postin tehtävät ottaa hoitaakseen Pohjois-Karjalan Osuuskaupan S-market, jonne siirtyy edellisen seitsemän työntekijän sijasta peräti yksi työntekijä. Toivon hänelle jaksamista. Harva pystyy tekemään seitsemän henkilön työt samassa työvuorossa. Toivottavasti myös työmiehen palkka on tehtävien tasalla.

15.24 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri! Posti on vuosisatainen laitos, instituutio, lähipalvelu, työnantaja, ja se on meille kaikille hyvin tuttu ja tärkeä. Vaikka nyt onkin käsittelyssä tämä toimilupamenettely, haluan myös tässä vaiheessa tuoda jo esiin sitä keskustelua ja niitä ajatuksia ja pohdintoja, mitä tähän Postin murrokseen liittyy etenkin maaseudulla ja pitkien etäisyyksien alueilla.

Mielestäni Posti on edelleen lähipalvelu siitäkin huolimatta, että digitalisaatio on muuttanut sen luonnetta ja on vähentänyt välimatkan merkitystä postipalveluissa. Nykyäänhän moni asia, joka kulki aikanaan Postin kautta, kulkee tietoverkkolinjoja pitkin. Postilain kokonaisuudistuksen taustalla ovat tietenkin juuri tämä sähköistyminen ja ymmärrettävästi se, että kannettavan kirjepostinkin määrä on vähentynyt ja sitä kautta tehnyt kirjepostin liiketoiminnalle postin alalla hallaa. Kirjelähettykset ovat tosiaan sen 5 prosenttia Postin kokonaisliikevaihdosta, mutta se syöksykierre, millä kirjeiden määrä vähenee vuosittain, on tietenkin aivan hurja, jos viime vuonnakin kirjepostien lähetys väheni 9 prosenttia ainoastaan yhden vuoden aikana — ja oletettavaa on, että tämä kierre vain kiihtyy, eliikkä jotakinhan tässä täytyy tehdä.

Suurimpana huolenaiheena tässä postilain uudistuksessa on kuitenkin palveluiden saatavuus. Tällä hetkellä yleispalveluvelvoite takaa, että kaikkien kuluttajien ja yritysten saatavilla on kirje- ja postipakettilähetysten lähettäminen ja vastaanottaminen. Tämän täytyy olla hinnaltaan kohtuullista ja myöskin saatavilla kohtuullisesti ja tasapuolisin ehdoin — ja kirjepalvelujen osaltahan sen täytyy tapahtua viitenä arkipäivänä viikossa, niin kuin täällä on jo puhuttu. Samaten Postilla täytyisi olla toimipisteitä jo nykyisenkin lain puitteissa jokaisessa kunnassa vähintään yksi ja siten, että asiointimatka on kohtuullinen eli vastaa niitä tavanomaisia käsityksiä asiointimatkan pituudesta. Ne ovat hyviä periaatteita, ja toivon kyllä, että nämä kuljetetaan mukana myös tässä postilain uudistuksessa, vaikka digitalisaatio tuo siihen omat uudet näkökulmansa. Mutta senhän pitäisi olla ennen kaikkea mahdollistavaa toimintaa eikä rajoittavaa toimintaa. Siksi olikin huojentavaa kuulla, että ainakaan tällä lainmuutoksella ei olla heikentämässä yleispalvelun asemaa, ja toivottavasti ei sillä kakkosvaiheensaakaan lainmuutoksella. Emmehän me halua, että maaseudun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

palvelut loittonisivat vielä kauemmas. Kuitenkin tilanne on jo nyt se, että monessa kunnassa tai maakunnassakaan ei enää toimi Postin omaa toimipistettä, vaan postipalvelut on sijoitettu asiamiesposteihin ruokakauppojen yhteyteen. Se on kuluttajalle kyllä hyvin joustavaa, mutta jonkin verran tulee kyllä palautetta siitä, että asiamiespostien ylläpitäjät eivät pidä sitä työstä saatavaa korvausta riittävän suurena tehtävän vaativuuteen nähden, ja sikäli yritysten kanssa tehtävässä yhteistyössä on vielä paljon tekemistä.

Sitten tietenkin on se suuri kysymys, että kun kilpailua avataan enemmän ja enemmän, niin meidän täytyy aina kuitenkin huolehtia myös se, miten alueilla, joilla kilpailu ei toimi markkinatalouden ehdoin, turvataan ne samanlaiset palvelut. Se on se meidän perälautamme. Taannoin nimittäin sevettijärveläiset pitivät kovaa ääntä oman asiamiespostinsa menettämisen puolesta: Kun baariyrittäjä lopetti yrityksen ja asiamiespostikin katosi, niin ei ollut kiinnostuneita yrittäjiä pelkästään asiamiespostiksi, vaan siihen tarvitaan joku muu yritys kylkeen, ja toisaalta Posti ei kyllä ollut joustava sen vertaa, että olisi sitten halunnut antaa Sevettijärven kylälle jonkinlaisen sähköisen pakettikaapin, tähän liittyi siis pakettien saatavuuteen.

Jos tässä palvelumurroksessa ei pystytä siirtymään digitaalisiin palveluihin, niin silloinhan ihmiset jäävät itse asiassa ilman palveluita. Niinpä siinä murroksessa onkin tärkeää huomioida digitaalisten palveluiden saatavuus ja saavutettavuus, koska nyt ne eivät kyllä kaikkialla toimi ja etenkin pitkien etäisyyksien alueilla ne toimivat aika kehnosti, ja kun siellä niitä kaikista eniten tarvittaisiin, niin on tärkeää kyllä, että valtiovalta myös tässä sitten tukee sen digitalisaation saavutettavuutta.

15.29 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käytän tästä paikaltani tämän puheenvuoroni.

Aikoinaan laulettiin, että kirje sulle rakkauteni tuo, mutta ei se enää tuo. Ne tviitataan nykyään, ei tämä Beatles-laulu enää pidä paikkaansa.

Tosiaan siis, kirjepostin ja sanoma- ja aikakauslehtien jakelumäärä on laskenut viimeiset vuodet noin 10 prosentin vuosivauhtia. Se on todella paljon. Ei tämä mikään puolueohjelma ole, tämä on vain se tosiasioiden tunnustaminen, että tässä tilanteessa ollaan, ja se on merkinnyt Posti Oy:lle 60—70 miljoonan euron vuotuista liikevaihdon supistumista. Postilain tiukka sääntely ei anna sille mahdollisuutta sopeutua muuttuneeseen tilanteeseen, ja nyt on tämä näivettymiskierre menossa, ja siinä mielessä tämä sääntelyn vapauttaminen olisi tärkeää. Tosiaan, meillä on tänään käsittelyssä nimenomaan tämä hallinnollisesta järjestelmästä ilmoitusjärjestelmään siirtyminen, kun uudet yritykset aloittavat toimintansa postia jaellen. Ja todellakin, postidirektiivihän vapautti postitoiminnan kilpailun EU-alueella jo vuonna 2008, niin että ei tämä mikään uusi asia ole.

Käytännöissä tosiaan toimilupaehdoista siirrytään lain tasolle ja osasta luovutaan kokonaan. Postilaista ja muista rinnakkaislaeista poistetaan esteitä harjoittaa jakelutoimintaa. Esimerkiksi yhdistelmäkuljetusten mahdollistaminen on itse asiassa vanha keksintö, mutta on hyvä asia, että voitaisiin maaseudulla esimerkiksi kuljettaa postia myös muun kuljetuksen yhteydessä.

Päivitetään Postin yleispalveluvelvoite kestäväälle pohjalle. En ota enempää kantaa, montako päivää se on, mutta tuon esille sen huolen, kun kilpailua avataan, minkä edustaja Kulmuni hyvin toi esille — saman, mikä koskee aika paljon muutakin, muun muassa ihan sote-alueenkin kilpailutusta — että välttämättä niitä kilpailijoita ei ole niin paljon sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

siellä syrjäseudulla, ja siellä meidän täytyy silloin erityisesti pystyä turvaamaan nämä palvelut.

Mutta kaiken kaikkiaan: syksyllä on se iso remontti, ja nyt tehdään (Puhemies koputtaa) tämä hallintoremontti ja toivotaan, että pystymme palvelemaan suomalaisia.

15.31 Kimmo Kivelä ps: Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän nämä Postin ympärillä olleet asiat ovat yhtä murrosta olleet jo kauan, eivät vain meidän elinaikanamme. Aikoinaan oli postitalonpoikajärjestelmä Ruotsissa ja Suomessa 200 vuoden ajan, ja sanotaan, että kyläläitos syntyi aika pitkälti sen ympärille. Meillä monilla on muistissa, ja täällä yhdessä puheenvuorossa viitattiinkin, 80—90-lukujen taite, kun oli raju maaseutukylien postiverkoston harvennus. Sehän johtui pitkälti siitä, että postipankit eivät halunneet tässä muodossa jatkaa työtä. Se oli kuitenkin välttämättömyys, vaikka se oli kipeä asia silloin, koska monissa postikonttoreissa saattoi olla kaksi asiakasta päivässä, jos sitäkään.

Tässä murroksessa yhtäältä teknologian kehitys selittää pitkälti tätä, osittain EU. EU:n taakse me emme voi kuitenkaan kaikessa mennä. Me olemme erilainen maa. Suomi ei ole tiheään asuttu, niin kuin Länsi-Eurooppa, me olemme harvaan asuttu maa, ja kyllä meidän täytyy ymmärtää ja löytää oma tapamme järjestää nämä asiat. Pidetään kiinni siitä, että luotettavuus ja helppous ovat arvoja, joista pidetään kiinni, ja kansalaisten yhdenvertainen kohtelu asuinpaikasta ja muista tekijöistä riippumatta.

15.33 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä viime vuosina on luotu varjo suomalaisten perusoikeuden toteutumiselle Postin osalta. Toimipaikkojen lakkauttaminen, työntekijöiden halpuuttaminen, jatkuvat jakelun ongelmat ja viimeisimpänä tämä viisipäiväisen jakeluvuorituksen kyseenalaistaminen ovat omalta osaltaan luoneet hyvin tumman varjon Postin toiminnan ylle.

Edustaja Taavitsainen hyvin kuvasi omassa puheenvuorossaan niitä tuntemuksia, joita esimerkiksi Postin työntekijöillä on viimeisen vuoden aikana ollut ja joista itsekin olen saanut hyvin paljon viestiä. Siellä siis työntekijöillä on kova halu palvella kansalaisia, toteuttaa se velvoite, joka itse asiassa pitkän perinteen myötä on myös heille ylpeydenaihe, mutta arki, arjen realiteetit ovat tehneet lähestulkoon mahdottomaksi näin toimia. Siitä johtuvat esimerkiksi nämä jatkuvat jakeluongelmat, jotka sitten osaltaan ovat murentamassa kansalaistenkin luottamusta Postiin.

Jos nyt ajatellaan tämän toisen vaiheen, viisipäiväisen jakelun, osalta mahdollisia muutoksia, joita täälläkin tänään on kovasti yritetty kysyä, niin kyllähän se herättää myöskin paljon lisäkysymyksiä juuri jokaisen kansalaisen oikeudesta luottamukselliseen viestintään. Mitä se jatkossa tulisi tarkoittamaan esimerkiksi Postin työntekijöitten osalta? Tulisi siinkö mahdollisesti viisipäiväisen jakelun purkaminen toteuttamaan esimerkiksi osa-aikaisella työllä, joka tarkoittaisi sitä, että työntekijöillä ei osa-aikaisina olisi enää mahdollisuutta sellaiseen palkkaan, jolla he voisivat elää? Kyllä tämä osaltaan myöskin romuttaa sitä Postin luottamuksellista, hyvää palvelua, johon me olemme nykyisellään totuneet. Toivottavasti siis nyt ei ole suunnitteilla heikennyksiä kuluttajille ja Postin työntekijöille. Ja kyllä tosissaan on otettava myöskin tämän viisipäiväisen jakelun loppumisen osalta kriisi lehtitaloille, erityisesti harvaan asutuilla alueilla. On puhuttu hyvin paljon median murroksesta viime vuosien aikana, ja sähköinen maailma aivan varmasti tulee, mutta kyllä viisipäiväinen jakelu on tärkeä osa lehtitaloillekin ja tämä vaikeuttaisi entisestään heidänkin toimintaansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

Sitten jos mennään tähän hallituksen esitykseen, joka nyt on käsittelyssä, niin tähän asti on ajateltu, että postitoimilupien myöntäminen on yhteiskunnalliselta painoarvoltaan erittäin merkittävä päätös, ja siksi, juuri siksi, postitoimiluvat on myöntänyt valtioneuvosto. Aikaisemmin valiokunta on korostanut tätä asiaa. Edustaja Jalonen on salissa, ja valiokunnan puheenjohtajana hän voisi pitää nyt huolen tästä edellisten valiokuntien tärkeästä, tärkeästä linjauksesta. Muun muassa vuonna 2010 valiokunta totesi mietinnössään, että toimilupaehdot ovat keskeinen mekanismi, jolla on mahdollista vaikuttaa markkinoiden toimintaan ja postilain tavoitteena olevan yleispalvelun tarjonnan turvaamiseen. Toivon nyt tässä lähetekeskustelussa, kun tämä asia lähtee valiokunnan käsittelyyn, että valiokunnan puheenjohtaja pitää huolen siitä, että jatkossakin tämä periaate ja tavoite toteutuisi.

Lopuksi on aivan pakko kyllä sanoa, koska täällä on käyty niin paljon keskustelua tästä viisipäiväisyydestä ja sen jatkosta, tästä Postin ammattiliiton Reitti-lehden tekemästä kyselystä juuri ennen vaaleja. Kokoomus oikeastaan ainoana puolueena totesi niin, että toistaiseksi ei ole erityistä tarvetta vähentää jakelutiheyttä, mutta luenpa täältä nyt esimerkiksi keskustan vastauksen: "Keskusta ymmärtää haasteet ja ongelmat, jotka liittyvät perinteisen postin määrän nopeaan vähenemiseen. Viisipäiväiselle jakelulle on kuitenkin yhä tarvetta, jo siitäkin syystä, että suureen osaan Suomea sanomalehdet jaetaan postijakelun yhteydessä. Viisipäiväisen jakelun turvaamiseksi voitaisiin kehittää uusia malleja, joissa postinjakelun yhteydessä hoidettaisiin muutakin jakelua ja kuljetuksia." Myöskin perussuomalaiset ovat todenneet, että kyllä, postilain yleispalvelu velvoittaa jakamaan yleispalvelukirjeet viitenä päivänä viikossa ja postilain yleispalveluvelvoitteesta tulee jatkossakin pitää kiinni. Näin ollen näiden vastauksien osalta luotan kyllä nyt siihen, että hallituspuolueet pitävät tämän linjansa ryhdikkäästi myös lain toisen vaiheen käsittelyssä.

15.38 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Postin toiminta on nyt murroksessa. Postilakia muutetaan tänä vuonna kahdessa osassa. Tänään on eduskunnassa lähetekeskustelussa postilain ensimmäinen osa. Tämän ensimmäisen muutoksen nyt todellakin pitäisi olla tekninen. Syksyllä käsittelyssä oleva toinen vaihe sen sijaan tulee olemaan iso ja vaikea prosessi, kun aloitetaan keskustelu muun muassa siitä, voidaanko postinjakeluvelvoite vähentää kolmeen päivään viikossa. Siitä tullaan varmasti käymään hyvin paljon keskustelua. Minulla itselläni tietysti on mielipide siitä, että jatkossakin viitenä päivänä palvelu tarvitaan.

Postinjakelu tökkii tällä hetkellä monella Lapin paikkakunnalla. Meillä Savukoskellakin on viimeiset pari viikkoa jännitetty monessa talossa, kumpi tulee ensiksi, posti vai Kymmenen Uutiset. Postissa on aloitettu yt-neuvottelut, ja kaikki työt yritetään nyt tehdä omilla voimilla. Minulle luvattiin Postista eilen, että kunhan uusi järjestely saadaan toimimaan, niin Savukoskellakin olisi posti lähiviikkoina joka talossa viimeistään kello 18 — tosin siitä kyllä monilla oli aika paljon epäilyä. Nyt sitten olen saanut kyllä ympäri Lappia ihan samanlaisia viestejä, että hyvin myöhään tulee posti moneenkin taloon, eivätkä porukat pidä sitä ollenkaan järkevänä ajankohtana, kun on totuttu siihen, että posti tulee hyvissä ajoin meillemme.

Postin toiminta avattiin kilpailulle jo vuonna 2011, ja postinjakelufirmaksi on päässyt jättämällä lupahakemuksen. Hakemus on pitänyt hyväksyä, jos täyttää lupaehdot. Postilain ensimmäisen vaiheen käsittelyssä tämä muuttuu ilmoitusmenettelyksi, ja postinjakelufirmaksi pääsee ilmoittautumalla ja samalla sitoutumalla täyttämään nämä ehdot. Alamme käsittelemään nyt tätä postilain esitystä liikenne- ja viestintävaliokunnassa heti, ja us-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

kon, että se tulee menemään aika helposti läpi. Sen sijaan heti tämän jälkeen alkava toisen vaiheen käsittely on herättänyt nyt paljon keskustelua eikä tule varmastikaan olemaan kellekään helppo.

Olen Postin hallintoneuvoston jäsen ja liikenne- ja viestintävaliokunnassa myöskin jäsenenä, ja molemmissa ollaan huolestuneita tulevasta tilanteesta — muutosta kun on kuulemma pakko tehdä, kun postin määrä vähenee koko ajan. Verotoimisto ja Kelakin ovat siirtymässä nytten paperittomaan toimintaan. Lehdistä on jo huomattava osa siirtynyt digiaikaan. Minua huolettaa todella paljon, miten Lapin syrjäseudun postinjakelu hoidetaan jatkossa. Tilanne on vakava — yritetään löytää siihen ratkaisuja, sillä onhan postin saanti perusoikeutemme. Se on perusoikeus, ja siitä ei pidä antaa periksi.

Postin pitää kehittää logistiikkaa ja palvelurakennetta. Mitä muita palveluja sitten Posti voisi kuljettaa? Tätä tullaan pohtimaan eduskunnassa todella paljon. Jakelufirmoja on jo tullut uusia — mikä on jatkossa Postin kilpailuasema? Mitä tarkoittaa jatkossa postinjakeluvaihtoehto? Haittaako se, jos se lasku tulee vasta huomenna, mutta mikä on meidän perustuslaillinen oikeus siitä, että me saamme lehden kuitenkin, vaikka se ei kuulu jakeluvaihtoehtoon? Lähinnä on kuitenkin ymmärrettävä, että joku posti on, joka jakaa joka päivä jotakin, ja siinä matkassa pystytään saamaan myöskin lehti kotiin.

Meillä Lapissa on aikaisemmin posti toimitettu perille niin, että ensin on Postin henkilöstö sen lajitellut, osa postista on toimitettu postihenkilökunnan avulla kyliin ja sitten kuitenkin muun muassa taksit ja monet yritystoimijat ovat jakaneet ne eri puolille, mikä on mahdollistanut sen, että posti on ollut joka paikassa todella hyvissä ajoin perillä. Nyt nämä alihankkijat, taksit ja nämä kaikki yritystoimijat, on nakattu tästä hommasta kokonaan ulos. Sen takia haluankin esittää tässä kysymyksen, että olisiko mahdollista, ettei puhuttaisikaan jatkossa enää siitä, että Postilla tarvitsee olla yksinoikeus harjoittaa yksin sitä asiaa, vaan voisiko jopa velvoittaa yhteistyöhön paikallisten yritystoimijoiden kanssa. Että velvoitettaisiin esimerkiksi käyttämään paikallisia yrityksiä. Jos siellä on takseja tai vastaavia, niin niitä palveluja pitäisi käyttää.

Posti tulee nähdä jatkossa maaseudun monipalvelijana. Voisiko olla kyseessä monipalveluauto, joka kulkee tiettyyn aikaan? Voisiko se kuljettaa ruokaa? Voisiko se kuljettaa asiakkaita kuten linjataksi? Voisiko se hoitaa maaseudun muitakin palveluita, ruokaa kaupasta? Voisiko se hoitaa pankkipalveluita, olla jonkun sortin ottomaattina, antaa siis rahaa pankkikortilla, antaa lääkkeitä joillekin ihmisille? Voisiko se olla lottokoneena, kirjastona ja kaikissa tällaisissa asioissa? On hienoa puhua kaikista tällaisista monimuotopalveluista ja muista asioista, mutta meidän täytyy muistaa, että perusasia on kuitenkin posti ja sen postipalvelun hoituminen, ja aina kun siinä on muita toimintoja ympärillä, niin perusasia kärsii siitä, aikataulut kärsivät ja toiminnot kärsivät. Elikkä ei lasketa liikaa näitten muitten varaan. Näitä muita toimintoja tulee olemaan ainoastaan erityistapaukset ja muut yksittäiset tapaukset. Perusasiana pitää olla aina postinjakelu, koska Postin tehtävä on postin ja tiedonkulun jakelu.

15.45 Jyrki Kasvi vihr: Arvoisa puhemies! Postia on totuttu pitämään yhteiskunnan perusinfrastruktuurina. Postilähetystenä kulkevat niin lehdet, laskut kuin toimeentulotukihakemuksetkin — tai siis kulkivat, yhä suurempi osa perinteisistä postilähetyksistä ja -palveluista on siirtymässä verkkoon. Etenkin Postin leipähampaiden, laskujen ja lehtien, fyysinen jakelu vähenee hyvin nopeasti. Vain pakettien määrä on verkkokaupan myötä kasvanut. Pakettien jakelua ei ole kuitenkaan säädelty yhtä tiukasti kuin kirjeiden jakelua. Siksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

pakettien jakelu onkin jo nyt erittäin kilpailtu markkina, eikä Posti ole verkkokauppojen tuotteiden jakelijana tosiaankaan missään etulyöntiasemassa. Esimerkiksi omista nettios-toksistani vain murto-osa tulee perille Postin tuomana, sen sijaan pihalla käyvät käänty-mässä kansainvälisten lähettiyhtiöiden autot ja kotimaisetkin verkkokaupat tuntuvat suosi-van Matkahuollon palvelua.

Arvoisa puhemies! Kirje- ja lehtilähetysten vähenemisen myötä Postin tulot ovat huven-neet vuosi vuodelta. Sen sijaan Postin velvollisuudet ja tehtävät ovat pysyneet ennallaan. Postia ovat sitoneet sen toimiluvan ehdot, mikä on johtanut kestäättömään tilanteeseen. Posti ei enää kykene turvaamaan toimilupansa edellyttämiä palveluita kaikkialla maassa. Etenkin jakelun laatu on kärsinyt. Esimerkiksi omalta osaltani jo kaksi kutsua lääkäriin on kadonnut matkalle. Sen sijaan laskut käyttämättömistä vastaanottoajoista tulivat kyllä hy-vin perille, sairaanhoitopiirille aiheutuneista, siis veronmaksajille aiheutuneista, kustan-nuksista nyt puhumattakaan.

Tai mitä olisi pitänyt ajatella, kun ilmoitus perheenjäsenen palvelukseenastumismää-räyksen saapumisesta menikin naapuritaloon? Onneksi ystävällinen naapuri toi sitten hen-kilökohtaisesti ilmoituksen perille. Itsekin olen joutunut usein viemään meille jaettuja naa-pureiden posteja oikeisiin laatikoihin ja yrittänyt olla katsomatta, mistä Intrum Justitiasta tai muusta perintätoimistosta kirje on ollut peräisin. Siksi olenkin hyvin pettynyt, kun tästä hallituksen esityksestä ei löytynyt sanaa "laatu" kuin yhden kerran ja sekin kohdasta, jossa kerrottiin EU:n postitoimintaa koskevista säädöksistä.

Arvoisa puhemies! Postinjakelun virheettömyys on tärkeämpää kuin jokapäiväinen ja-kelu. Esimerkiksi matkalle kadonnut maksumuistutus voi pahimmillaan johtaa maksuhäi-riömerkintään. Siksi toivonkin, että tätä hallituksen esitystä olisi vielä mahdollista täyden-tää valiokunnassa siten, että kaikille kirjepostia jakeleville yrityksille, myös Posti Oyj:lle, säädettäisiin yhtäläiset laatukriteerit sekä sanktiot, jos nämä kriteerit eivät toteudu.

15.48 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tosiasia on, että Postin tilanne on vaikea ja kritiikkiä Postin toimintaa kohtaan esiintyy hyvinkin paljon, ja tästä varmaan meillä jokaisella, itselläkin, olisi aivan lähiviikoilta paljonkin kritisoitavaa. Mutta se jää-köön toiseen kertaan.

Kirjepostin määrä on romahtanut paljon, toisaalta Posti ei ole pysynyt mukana esimer-kiksi vaikkapa internet-kaupan kasvussa. Kasvu on myöskin tuonut alalle erilaisia jakeli-joita, jotka osaltaan ovat syöneet myös Postin kannattavuutta. Ja tähän kilpailuun Postin olisi jo aikaisemmin pitänyt mennä enemmän mukaan, se on tosiasia.

Täällä käytiin jo aikaisemmin keskustelua siitä, miten suhtaudutaan esimerkiksi asia-miesposteihin. Itse olen saanut niistä hyviä kokemuksia. Se on lisännyt myöskin palvelua.

Tulevaisuudessa postin jakamisessa pitää olla myös selvät säännöt, ja koko maassa pi-tää postinjakelun tapahtua samoilla säännöillä. Kansalaisten on saatava samanlaista palve-lua postinumerosta riippumatta. Ja jatkossa sitten, kun postilain kakkosvaihetta käydään, tulee myöskin mahdollistaa erilaisia palveluita yhdistettävän postipalveluihin, esimerkiksi kauppaostoksia, vanhusten ja vammaisten tarvitsemia palveluita ja niin edespäin.

Nyt tällä hallituksen esityksellä madalletaan postialalle tulemisen kynnystä siirtymällä ilmoituksenvaraiseen järjestelmään ja luodaan samalla uusille postiyrityksille edellytyksiä aloittaa postitoiminta sekä mahdollistetaan myös uusien palveluiden syntymistä — se on mielestäni hyvä asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

Tänään käydyssä keskustelussa on jäänyt lähes huomiotta Viestintäviraston rooli, sillä sen tulee jatkossa pitää julkista luetteloa ilmoituksen tehneistä toimijoista. Samoin uuden toiminnanharjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä ilmoitus Viestintävirastolle.

Arvoisa puhemies! Toivon, että sekä tässä että myös postilain kakkosvaiheessa asiakasnäkökulma on kaikkein keskeisimmällä sijalla.

15.51 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Niitä faktoja ei pääse karkuun, etteikö kirjepostin määrä olisi huvennut tässä maassa. Siltä tosiasialta ei kukaan varmasti sulje silmiään. Se, että tässä keskustelun yhteydessä on otettu ehkä kantaa muihinkin Postin asioihin kuin mitä tällä hetkellä tällä esityksellä ollaan hakemassa, on ollut oikeutettua. On tärkeätä tässä yhteydessä muistaa, että aina puhutaan kuitenkin semmoisesta kansallisesta, julkisesta palvelusta. Meidän ei tule missään tapauksessa unohtaa sitä, kun me haemme asiakasnäkökulmasta parempaa palvelua ja mahdollisia toimijoita tälle markkinalle. Pitää muistaa, että tämä on julkinen palvelu. Ei meidän tarvitse varmasti mennä pitkälle, kun tässä julkisen palvelun keskustelussa on tuotu esille Caruna taikka Digita, jotka ovat menneet sitten sitä kautta niille markkinoille, joilla ovat.

Tämän asiayhteyden osalta ollaan käyty keskustelua — myös ministeri käytti digitalisaation etenemisestä oman puheenvuoronsa — mutta nyt kuitenkin haluan tässä kohtaa muistuttaa, että jos me perustelemme jakelupäivien supistamista tällä digitalisaatiolla, niin pitää muistaa, että — hetkinen, kukahan nyt juuri toi esille Kelan ja verottajan toiminnot — ne eivät ole tavoitavissa kaikille suomalaisille. Meillä on monta sataa tuhatta maksuhäiriöistä henkilöä, jotka eivät pysty asioimaan näitten palvelujen kanssa, koska eivät saa pankkitunnuksia. Jos me rupeamme avaamaan tätä keskustelua sillä, että digitalisaatio hoitaa sen, niin toivon, että valiokunnassa pohditaan myös sitä, että siinä kohtaa pureudutaan siihen kysymykseen, että meillä pitää olla myös mahdollisuus, jokaisella suomalaisella, saada nämä digitaaliset palvelut. Ihan yhtä lailla voisi valiokunnassa ruveta pohtimaan sitä, miten me tuotamme näitä palveluja niille, joille lehti ei voikaan tulla. Haastetaan vähän lehtitaloja myös siihen, että millä lailla näitä digitaalisia palveluja ulotetaan internetin kautta, vai olisiko niin, että me voisimme teknologian avulla tehdä semmoisen ratkaisun, että sillä mummolla, jolla Yle-veron kautta on oikeus ilman maksua lukea se päivän lehti, se näköislehti voisi olla katseltavissa vaikkapa television kautta? Ei pitäisi olla mikään mullistava asia, että lehtitalot sillä maksulla, minkä ne saavat vuosimaksusta, pystyisivät neuvottelemaan Ylen, MTV:n tai jonkun muun tahon kanssa — mutta totta kai luonnollisesti tässä kohtaa Ylen kanssa — siitä, että me voimme parantaa näitä palvelukokonaisuuksia niin, että päivittäinen niin sanottu aamulehti voisi olla jokaisen käytettävissä, vaikka se ei tulisikaan. Siitä me voimme keskustella tässä.

Itse täytyy sanoa, että omalta kohdaltani — tämä nyt ei ole mikään vasemmistoliiton kannanotto tähän järjestelyyn — pidän tärkeänä sitä, että palvelut pystytään turvaamaan, ja on tärkeää, että postia jaetaan viitenä päivänä viikossa, erittäin hyvä asia. Mutta meillä on kentällä toimijoita, jotka ajavat peräjälkeen postilaatikolta toiselle. Tässä kohtaa on varmasti kansantaloudellisesti järkevää ruveta pohtimaan, voidaanko esimerkiksi Satakunnassa alueellisen maakuntalehden kanssa tehdä tällainen sopimus, että he jakavat myös kirjepostin samalla, kun jakavat sen niin sanotun aamulla tulevan lehden. Edustaja Maijala totesi, että jännitetään, tuleeko ensin posti vai Kymmenen Uutiset. Minä olisin tosi tyytyväinen, jos meilläkin tulisi ennen kymmenen uutisia posti, mutta täytyy sanoa, että ilmeisesti tarkoittitte kello 22:n uutisia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

Kyllä minä näen niin, että olisiko meillä rohkeutta pohtia myöskin sitä — ja tämä on nyt hyvin henkilökohtainen mielipide — että kun meillä edellytetään, että ykkösluokan posti on seuraavana päivänä perillä, niin tietyiltä osin kirjepostin nopea toiminta on perusoikeus ja siellä voi olla erittäin isoja asioita sisällä, mitkä edellyttävät sen seuraavana päivänä saapumista, mutta omalta kohdalta voisin todeta, että minulle riittäisi, jos se tulisi seuraavan päivän aamupostin mukana minulle laatikkoon, vaikkapa sen päivittäisen sanomalehden kanssa. Olisin valmis keskustelemaan siitä, onko meillä niin vaatimuksia edellyttävä postilaki, joka edellyttää sen seuraavana päivänä tulemisen, vai voitaisiinko ruveta pohtimaan sitä, voisiko se olla seuraavana aamuna.

Toivon, että valiokunnassa todella avataan tämän kakkosvaiheen osalle vähän tätä keskustelua jo nyt, ettei vain hirttäydytä pelkästään siihen, mistä nyt on kysymys, vaan voitaisiin valtioneuvostoon jo vähän ohjata valiokunnan omassa mietinnössä, mihinkä suuntaan pitäisi olla, ollaan avarakatseisia, unohtamatta sitä, etteikö hieman voisi kritiikkiä osoittaa siihen suuntaan, että miksemme opi historiasta. Minulla ei ole näitä liiketiloissa, kaupoissa olevia asiakaspalveluposteja vastaan mitään, mutta toivoisin, että me voisimme tosiaan katsoa sitä, että jos me olisimme näitä järjestelyjä tehneet jo aiemmin toisella tavalla, niin meillä olisi toimivia postikonttoreita myös haja-asutusalueilla. Jos me olisimme kansallisesti itsekäämmin pitäneet siitä kiinni, että postitoimistoja olisi voitu kehittää niin, että ne ovat muitakin palveluja tarjoavia yksiköjä, niin me olisimme paremmin pystyneet turvaamaan sen, mitä tässä maassa olevia palveluja me pyöritämme verorahoilla, ja tämä tilanne olisi paljon helpompi.

En halua nyt syyllistää missään tapauksessa esimerkiksi R-kioskin myyjiä, jotka jo 20 vuotta sitten saivat työehtosopimuksen mukaista palkkaa, kun myivät olutta, karamellia, tupakkia, ja kaikki oli siltä osin hyvin. Tällä hetkellä nämä myyjät R-kioskissa saavat edelleen työehtosopimuksen mukaista palkkaa, mutta valtion lakisääteisiä toimintoja on ohjattu tälle yksityiselle palvelutuottajalle, ja ne osaltaan vastentahtoiset yrittäjät, franchising-yrittäjät, jotka ovat siellä, pyörittävät R-kioskitoimintaa, eivät saa tästä valtion lakisääteisestä palvelutuotannosta oletettavastikaan sitä omaa osuuttaan, kun minä voin hakea sieltä illallakin sen passin ja niin edelleen. Minä olisin toivonut, että kun tässä kohtaa ministeri Berner sanoikin, että historiaa pitää tutkiskella, niin otettaisiin tällainen vähän itsekäämpi näkemys siihen, mitä ovat valtion tuottamat palvelut ja mitä velvoitteita meillä on. Kehitettäisiin tätä meidän postilaitostamme siihen suuntaan, että se on monipuolisempi, palveluja tuottava yksikkö, joka turvaa, että palveluverkosto haja-asutusalueillakin edelleen säilyy.

Arvoisa rouva puhemies! Paketteja toimitetaan, ja Posti on saanut siitä oman osansa. Sillä on erittäin kehittynyt verkosto, varsinkin kaupunkialueilla erittäin toimiva ja kilpailukykyinen verkosto, johonka eivät ole kyllä nämä ulkomaalaiset postintoimittajat tulleet. Mutta täytyy sanoa, että paketti ei tule postin kautta, ja tässäkin meillä pitäisi olla ehkä Postin sisällä käytävää keskustelua siitä, kuinka olemme kilpailukykyisempiä. Kun meillä kerran päivittäistä postia kulkee, niin on se kumma, ettei se paketti myös voi kulkea siinä mukana.

16.00 Pirkko Mattila ps: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni postilain uudistaminen on tehtävä ennen kaikkea asiakaslähtöisesti ja harva-alueitten on saatava postinsa ja mieluiten kotimaisin voimin. Toisaalta uskon myös niin, että perinteistä postia jaetaan niin kauan kuin sitä on, mutta muuttuvassa maailmassa näköjään tarvitaan uusia toimintamuotoja. Ja kuten lain perusteluissa todetaan, tämä uudistus on ollut vireillä pitkään. En voi kuiten-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

kaan henkilökohtaisesti kannattaa postidirektiivin henkeä avata postimarkkinat täysimittaisesti kilpailulle. Tätä Brysselin henkeä en kannata.

Mutta kuten täällä salissa on kuultu, Posti Oy:n yleispalveluvelvoitteet ovat vähintäänkin haasteellisia. Kilpailun täytyy olla perinteisen Postin kannalta reilu. Ja mitä nyt sitten vaikka tähän postinjakelun mahdolliseen harva-alueiden subventioon tulee, niin voisikohan se olla jonkunnäköinen postitariffi, kuten on tuulivoimalla syöttötariffi?

Huoli työpaikoista on huomioitava, mutta ainakin vielä itse haluan uskoa, että työpaikoja myös syntyy, kun normeja puretaan ja työpaikkoja vaihtuu eri osoitteisiin tai toimipisteisiin. Liika sääntely rasittaa elinkeinoelämää, yritysten kustannusrakenteita ja kansantaloutta siis kokonaisuudessaan.

No, koko maassa toivon sitten tämmöistä kokonaisvaltaista lähestymistä tälle uudistukselle ja kannatan täällä esitettyä ajatusta siitä, että siirryttäisiin kerrostaloissa tai ainakin uusissa kerrostaloissa laajasti tähän alakertajakeluun. Se Livon mummockin Pudasjärvellä hakee postinsa ei alakerrasta vaan sen entisen maitolaiturin vierestä soratien varrelta. Ruotsissa tähän alakertajakeluun on menty jo aikapäiviä sitten, ja jos nyt ajatellaan, niin kuin täällä moneen kertaan on salissa todettu, että postin määrä on vähentynyt viime vuosina, niin olisikohan sitten kerroksiin kannettavan postin hinta kallistunut samassa suhteessa?

Ei laajakaistaa todellakaan vielä ole joka kotiin, eikä sitä kaiketi joka talouteen koskaan tulekaan. Nämäkin seikat on huomioitava jatkovalmistelussa. Toki toivon, että "laajakaistata kaikille" olisi mahdollista jonakin päivänä. Jo paljon puhuttu digiloikka edellyttää laajakaistaa.

Itse kyllä pidän digilehdistä ja digikirjoista ja sähköisessä muodossa olevista laskuistakin — en sisällöstä ehkä välttämättä niinkään, mutta siitä, että meillä on olemassa myös sähköiset laskut. Se on hyvä. Mutta se on ymmärrettävä, että tämä ei ole mahdollista kaikille. Kuten tuossa edustaja Myllykoski totesi, kaikilla ei ole asiointiin vaadittavia pankkitunnuksia. Sekin on este ihan täysimittaiselle digiloikalle tässä vaiheessa. No, digiloikasta mainittakoon kuitenkin, että viime kaudella voimaan saatettu passin hakemisen sähköinen asiointi on saanut paljon kiitosta ja sieltä R-kioskiltahan sen passin voi nykyään noutaa.

No, postilain uudistamisen kakkosvaiheeseen suunnitellut muut tehtävät ovat mielestäni arvioimisen paikka, avoimin mielin. Meillä on ollut kokeiluja postin mukana olemisesta ateriapalveluissa, kotipalveluissa. Näitä on ollut Euroopassa, ilmeisesti myös Helsingissä Suomessa. Uskoakseni kovin suurta postipartiota ei ole varmaankaan mahdollista laittaa liikkeelle, mutta kyllä voidaan etsiä niitä käytäntöjä, jotka palvelevat paremmin kansalaisia. Sairaanhoidaja on sairaanhoidaja jatkossakin, ja postimies on postimies, mutta jos sitä yhteistä rajapintaa ja niin paljon puhuttua synergiaetua löytyy, niin meidän tulee olla avoimia uusille toimintatavoille. Taikka kääntäen: ennen vanhaan — täällä edustaja Kivelä muisteli — oli postitalonpoikia. Se vene saaristossa vei postin, ja siinä oli aivot ja purje: päästiin perille, vaikka tuuli tyyntyi. Eli keinovalikoimaa täytyy olla, ja tämän uudistuksen pitää kyllä päästä tavoitteeseensa eli normien purkuun ja toimintojen virtaviivaistamiseen — eli ei ainakaan niiden peräkkäin ajelujen lisääntymiseen.

16.05 Ari Jalonen ps: Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu aika laajasti, tämän varsinaisen asian ohi, Postin laajemmasta palvelusta. Tämä oikeastaan osoittaa sen, että Postin toiminta on murroksessa. Yleensäkin postimarkkina on murroksessa, ja tämä on tuonut matkan varrelle myös ongelmia, ja näistä on syytäkin puhua. Näin ollen olemme tilanteessa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2016 vp

jossa on tavallaan herättävä ajoissa itse uudistamaan Postia ja tehtävä niitä toimenpiteitä, joita tässä on.

Mutta tähän varsinaiseen asiaan, mikä nyt on. Tässä on kysytty esimerkiksi valvonnan perään, eli että pysyttäisiin tässä vanhassa mallissa. Kyllä tässä uudessa tilanteessa myös tämän valvontapuolen on nykyaikaistuttava. Postin asiakkaille, siis meille normaaleille ihmisille, ei pelkästään yritysasiakkaille, on mahdollistettava paitsi nämä kilpailun tuomat hyödyt myös muun muassa edustaja Kasvin esille nostama laatukriteerien parantuminen paremmalla valvonnalla. Tämä kaikki on tehtävä niin, että tässä kiristyvässä postimarkkinatilanteessa meillä on tulevaisuudessakin suomalainen posti.

Tämän keskustelun perusteella tosiaan voin vakuuttaa, että liikenne- ja viestintävaliokunta tekee perusteellisen kuulemisen asiasta ja tässä ensimmäisessä vaiheessa jo varmastikin keskustelu menee hieman laajemmalle. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.